

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Zelfevaluatie 2024

Vorbereiding op de visitatie door OmgevingsdienstNL

Voorwoord

Beste lezer,

In de afgelopen maanden hebben wij met veel enthousiasme gewerkt aan deze zelfevaluatie. Door (zelf)reflectie met een brede vertegenwoordiging van collega's hebben we de basis gelegd en in een energieke en intensieve sessie hebben we een realistisch beeld gevormd over ons functioneren.

We hebben ons steeds afgevraagd: waar zouden we willen staan? Waar staan we nu? Wat zijn onze bevindingen met de aandachtspunten waaraan we werken en

willen gaan werken? De Meerjarenvisie 2023-2027 die door het algemeen bestuur in 2023 is vastgesteld, is daarbij ons uitgangspunt.

Deze zelfevaluatie komt op een moment dat het functioneren van de ODZOB vanuit meerdere invalhoeken wordt bekeken en we werken aan een samenhangende, meerjarige verbeteraanpak. We hebben de zelfevaluatie benaderd als een kans om kritisch naar onszelf te kijken, bestaande beelden en patronen te (h)erkennen en (in)zicht te krijgen in waar onze kracht op dit moment zit en waar we ons kunnen verbeteren en ontwikkelen.

De zelfevaluatie stemt in de eerste plaats vrolijk. In een periode waarin we steeds moesten reageren op negatieve beelden en berichten in de media, is het gewoonweg fijn om te kunnen constateren dat er veel goed gaat en de ODZOB een dienst is om trots op te zijn!

Tegelijkertijd is de ODZOB een omgevingsdienst met uitdagingen. We moeten de volgende stap gaan zetten om de complexe uitdagingen in de fysieke leefomgeving aan te kunnen.

Deze zelfevaluatie heeft ons geholpen daar een scherper beeld van te krijgen, voor onszelf en voor onze deelnemers.

We denken met deze zelfevaluatie een stevig uitgangspunt te hebben neergelegd en zijn nieuwsgierig hoe de visitatiecommissie in het gesprek met onze deelnemers, partners en collega's deze zelfevaluatie met alle inzichten zal verrijken. We zijn ons er goed van bewust dat wij alleen in een open en goede samenwerking met onze deelnemers en partners onze toegevoegde waarde voor de regionale fysieke leefomgeving kunnen leveren.

De zelfevaluatie en visitatie helpen ons om de beweging door te zetten waarin wij van een bureau voor 22+ opdrachtgevers willen groeien naar een regionale collectieve voorziening voor de fysieke leefomgeving in Zuidoost-Brabant; een robuuste schakel binnen het landelijk stelsel van omgevingsdiensten.

Frank Piepers

Directeur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Inhoudsopgave

Inleiding	4	C Ketensamenwerking en Strafrecht	51
A. Kwaliteitsankers wet- en regelgeving	6	1. Strafrechtelijke handhaving	
1. Kwaliteitscriteria		2. Samenspel strafrecht omgevingsdienst/OM/Politie/RIEC	
2. Regionale risicoanalyse		3. Samenwerking met veiligheidsregio, waterschap en overige (Rijks)handhavingspartners	
3. Uniform Regionaal VTH-Beleidskader (artikel 7.2 Bor)		4. Ketentoezicht	
4. LHSO		5. Informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling tussen ketenpartners	
5. BBT en LRSO			
6. Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven		D Onafhankelijkheid	62
7. BTP		1. Mandatering	
B. Ontwikkelkracht en innovatieruimte	26	2. Afwijking van advies omgevingsdienst	
1. Ontwikkelkracht en innovatieruimte		3. Aandachtbedrijvenlijst	
2. Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie		4. Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid	
3. Investeren in informatiemanagement en digitalisering			
4. Ruimte voor landelijke inhoudelijke afstemming		E Prioritering en Uitvoeringsprogramma's	70
5. Ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering van het personeel		1. Plaats van regionale milieurisico's, niet-inrichting gebonden risico's en trends in uitvoeringsprogramma's	
6. Betrokkenheid bij- en voorbereid zijn op wijzigingen in wet- en regelgeving		2. Kwaliteit van analyse en prioritering	
7. Outcome-gerichte sturing			
8. Aanbevelingen Adviescommissie VTH			

Inleiding

Sinds de oprichting van de ODZOB ruim 10 jaar geleden is er voortgeborduurd op de organisatie van de voorganger, de SRE Milieudienst. Dat heeft ons in de eerste jaren een voorsprong gegeven. De laatste jaren is steeds duidelijker geworden dat er wezenlijke verbouwingen in het huis van de ODZOB nodig zijn. Alleen zo kunnen we de risico's voor de fysieke leefomgeving beheersbaar houden en blijven voldoen aan de verwachtingen van onze deelnemers en het ministerie van I&W als stelselverantwoordelijke.

De ODZOB werkt vanuit haar missie en visie.

Missie: Wij werken samen met gemeenten, provincie en samenwerkingspartners aan het beschermen en verbeteren van de fysieke leefomgeving.

Visie: Dagelijks werken wij samen aan een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving waarin het goed toeven is. Dit doen wij met inzet van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering over het omgevingsrecht. Onze deskundigheid en gedrevenheid maken ons tot een aantrekkelijke partner en werkgever.

Meerjarenvisie ODZOB

Op 30 maart 2023 heeft het algemeen bestuur (AB) van de ODZOB de Meerjarenvisie 2023-2027 vastgesteld. Deze geeft in programma's en jaarlijkse agenda's richting aan onze inzet. Het zwaartepunt ligt op 'Fundament op orde' en we werken daarbij aan het versterken van de samenhang tussen beleid en uitvoering en het bouwen aan de functie van een Regionaal Platform.

In de loop van 2023 werd duidelijk dat het functioneren van de ODZOB onder druk stond. Het AB heeft in september 2023 structurele middelen beschikbaar gesteld om invulling te kunnen geven aan de Meerjarenvisie. Aanvullend zijn tijdelijke middelen vrijgemaakt voor de 'Fitte organisatie' met als doel om het fundament van de ODZOB op orde te krijgen.

Robuustheid

Het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP-VTH) geeft in zes pijlers opvolging aan de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen. Rijk, VNG en IPO (en andere partijen) werken op basis van bestuurlijke afspraken en commitment aan een landelijk robuust stelsel van omgevingsdiensten.

In december 2023 hebben we het 'Verhaal van de ODZOB, Een tussenstand op weg naar een robuuste dienst en schakel in een landelijk robuust stelsel van VTH' met de deelnemers gedeeld. Dit verhaal geeft inzicht in de dynamische en complexe omgeving waarin de ODZOB zijn werk doet, waar de ODZOB-organisatie nu staat én welke stappen in 2024 en verder worden gezet. Het 'Verhaal van de ODZOB' is in bijlage ter informatie opgenomen.

In maart 2024 heeft het algemeen bestuur het plan van aanpak robuustheid vastgesteld. Dit plan van aanpak moet ertoe leiden dat de ODZOB uiterlijk op 1 april 2026 aan de afgesproken robuustheidscriteria voldoet.

Verbeteraanpak

Het jaar 2024 is voor de ODZOB een bijzonder jaar. Onze omgeving is volop in beweging en er is in verschillende onderzoeken en vanuit diverse invalshoeken gekeken naar het functioneren van de ODZOB. We hebben een medewerkersonderzoek uitgevoerd, een reeks systemische gesprekken met de ondernemingsraad gevoerd, er is getoetst op de kwaliteitscriteria, de archiefinspectie heeft een rapport opgeleverd, vanuit de provincie is bij de 3 Brabantse omgevingsdiensten gekeken

naar de efficiency van management, staf en huisvesting én de gemeente Eindhoven heeft een QuickScan uitgevoerd naar de gevolgen van het eventueel terugtrekken van taken. Daarnaast hebben wij een onderzoek naar de benodigde functionaliteiten op het gebied van informatievoorziening uit laten voeren en verwachten wij medio oktober een strategisch beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een veranderplan.

In 2023/2024 hebben we maatregelen genomen (o.a. op het gebied van basis op orde, HRM, verbinding met deelnemers en informatievoorziening) om het functioneren van de ODZOB te verbeteren. Tegelijkertijd beseffen we dat een meer gestructureerde aanpak noodzakelijk is om het verschil richting de toekomst te kunnen maken. Binnen het kader van de Meerjarenvisie werken we vanaf begin 2024 aan een verbeteraanpak waarbij de beschikbare ontwikkelcapaciteit wordt gericht op die ontwikkelopgaven (projecten en activiteiten) die er op dat moment en in die volgorde het meest toe doen.

De ODZOB moet een veelvoud aan ontwikkelopgaven uitvoeren die voortkomen uit onder meer het collectief programma, het ROK VTH, asbest en bodem, het IBP-VTH, de bedrijfsvoering en deze zelfevaluatie. Niet

alles kan tegelijk; de ontwikkelcapaciteit kent een grens. Daarom inventariseren, structureren, ordenen en prioriteren we deze ontwikkelopgaven zodat er een meerjarige, behapbare en samenhangende aanpak ontstaat.

De besluitvorming over de verbeteraanpak door het algemeen bestuur staat gepland op 19 december 2024. Tegelijk met de aanpak zal het algemeen bestuur op basis van scenario's voor de verbeteraanpak een besluit nemen over de inzet en besteding van het Ontwikkelbudget (maximaal 800.000 euro) dat als stelpost in de begroting 2025 is opgenomen.

Zelfevaluatie als sluitstuk

Binnen deze context is dit document opgesteld. Het is als het ware het sluitstuk van de reeks onderzoeken in 2024 en maakt dat we een volledig beeld hebben gekregen van waar we staan en wat ons nog te doen staat om daar te komen waar we graag willen staan. Daarom verwijzen we in deze zelfevaluatie regelmatig naar de verbeteraanpak.

Om tot een goede zelfreflectie te komen hebben wij de vragenlijst van de zelfevaluatie op twee manieren aangevuld. We beginnen iedere vraag met 'Waar willen we staan' en eindigen met 'Wat zijn onze bevindingen'. Wij hebben nagedacht over wat wij zouden willen bereiken en trekken

op basis van de beantwoording van de vragen van de zelfevaluatie een conclusie of we daar al voldoende staan en wat ervoor nodig zou zijn om daar te komen. In de bijlagen hebben wij bij wijze van samenvatting een overzicht opgenomen waarin wij per vraag deze twee rubrieken naast elkaar zetten.

In de zelfevaluatie wordt regelmatig verwezen naar bijlagen. Om de zelfevaluatie enigszins behapbaar te houden, hebben wij de bijlagen gebundeld.

A. Kwaliteitsankers wet- en regelgeving

1. Kwaliteitscriteria

❓ Waar willen we staan?

Het vakmanschap staat binnen de ODZOB centraal. De kennis en kunde van onze mensen is het uitgangspunt om onze taken gezagsvol en met het gewenste resultaat te kunnen vervullen en onze toegevoegde waarde te kunnen leveren. Dat moet terug te zien zijn in ons werving- en selectiebeleid, de samenstelling van ons personeelsbestand, een regelmatige toets op de kwaliteitscriteria en voldoende mogelijkheden en aandacht voor de ontwikkeling van onze mensen op basis van een meerjarig opleidingsprogramma. Onze deelnemers kunnen erop vertrouwen dat de ODZOB over het vakmanschap beschikt om haar taken adequaat uit te kunnen voeren.

1a. Geef een overzicht van de taken die uw omgevingsdienst uitvoert met de daarbij behorende kwaliteitscriteria.

Een overzicht van onze taken (basistaken en verzoektaken) is opgenomen in bijlage 1 “Overzicht takenpakket ODZOB”.

De ODZOB voert het landelijk basistakenpakket (LBP) uit voor haar deelnemers (21 gemeenten en provincie). Daarnaast voert de ODZOB een aantal VTHA-taken uit voor haar deelnemers die niet onder

het LBP vallen (verzoektaken, vaak wettelijke taken). Wij voeren in opdracht van de provincie taken uit namens de andere omgevingsdiensten in heel Brabant, zoals zwemwater, grondwateronttrekkingen, bodemenergiesystemen, ontgroningen, bodemsaneringen. Voor niet-deelnemende organisaties voeren wij ook VTHA-taken uit.

Andersom voeren de andere omgevingsdiensten in Brabant en samenwerkingspartners een aantal taken uit voor de regio Zuidoost-Brabant. Het toezicht en Bouw/RO-taken op Seveso-bedrijven (voorheen BRZO) is provinciebreed belegd bij de OMWB. De ODBN voert voor de gehele provincie de vergunningstaken voor de Wet natuurbescherming (Wnb) uit. Toezicht en handhaving WnB voeren wij zelf uit voor onze regio. De Veiligheidsregio draagt zorg voor het specialistisch deskundigheidsgebied brandveiligheid.

Op de volgende pagina een overzicht van de taken zoals die in de werkprogramma's zijn opgenomen. Bijvoorbeeld voor vergunningverlening vallen de basistaakbedrijven onder de basistaken en de overige bedrijven onder de verzoektaken. Voor de provincie geldt een iets andere indeling. Onder vergunningverlening Milieubelastende activiteiten (Mba's) vallen taken op het gebied van industrieel, agrarisch, vooroverleg, bouwen/slopen, asbest.

Gemeenten

VERGUNNINGVERLENING

- Vooroverleg, basis/verzoek
- Milieuactiviteit industrieel, basis/verzoek
- Milieuactiviteit agrarisch, basis/verzoek
- Gesloten bodemenergiesysteem, basis
- Sloopactiviteit, basis
- Bodemactiviteit (nieuw onder de Omgevingswet), basis
- Bouwactiviteit, verzoek
- Juridische procedures vergunningverlening, basis
- Administratieve en procedurele afhandeling meldingen en vergunningen, basis

TOEZICHT EN HANDHAVING

- Milieuactiviteit industrie, basis/verzoek
- Milieuactiviteit agrarisch, basis/verzoek
- Bodemactiviteit (nieuw onder de Omgevingswet), basis
- Bouwactiviteit, verzoek
- Sloopactiviteit verwijdering asbest, basis
- Gesloten bodemenergiesystemen, basis
- Klacht/meldingen behandelen, basis
- Juridische procedures handhaving, basis

ADVIES

- Advies juridisch, verzoek
- Advies bodem/water, verzoek
- Advies geluid, verzoek
- Geluidmetingen, verzoek
- Advies archeologie, verzoek
- Advies erfgoed en omgevingskwaliteit, verzoek
- Advies gebiedsontwikkeling, verzoek
- Advies omgevingsplan, verzoek
- Advies omgevingsveiligheid, verzoek
- Advies energie en duurzaamheid, verzoek
- Overig advies, verzoek

Provincie

VERGUNNINGVERLENING

- Vergunningverlening Mba's, basis
- Advisering Belgische milieuaanvragen Verdrag van Helsinki/Espoo, verzoek
- Uitvoering Grondwater (waterwet), verzoek
- Uitvoering zwemwater, verzoek
- Uitvoeren bodemtaken Omgevingswet en Wbb overgangsrecht, verzoek
- Uitvoeren Grondwaterverontreiniging, verzoek
- Vergunningverlening ontgrondingen, verzoek

TOEZICHT EN HANDHAVING

- T&H Mba's, basis
- Beheer van het systeem Amice, verzoek
- TH Stortplaatsen met een sluitingsverklaring, basis
- TH Natuur (gebieds-, soortenbescherming), verzoek
- TH Zwemwater, verzoek
- TH Grondwater (Waterwet), verzoek
- TH Bodemtaken Omgevingswet en Wbb overgangsrecht, basis
- TH Ontgrondingen, verzoek
- Klachtenbehandeling tbv provinciale taak, basis
- Behandeling ongewone voorvallen en calamiteiten, basis
- Grootschalige infrastructurele projecten, verzoek
- TH wegen- en milieuverordening onderdeel stiltegebieden, verzoek

1b. Beschrijf en onderbouw op welke manier uw omgevingsdienst ervoor zorgt dat er voldoende medewerkers (fte) met de juiste competenties in dienst zijn om te voldoen aan de kwaliteitscriteria die van toepassing zijn. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **Hoe is inzichtelijk welke functies welke competenties hebben?**
- **Hoe is inzichtelijk hoeveel fte per functie in dienst is?**

De ODZOB maakt gebruik van het functiewaarderingssysteem HR21 van de VNG. Ons functiegebouw HR21 bestaat alweer de nodige jaren en houden we actueel. Wel is er binnen het management behoefte aan een meer fundamentele actualisatie. We gaan dit een plek geven in onze meerjarenaanpak. Daarin kunnen we eventueel de aanpassing van de kwaliteitscriteria van 2.3 naar 3.0 betrekken.

HR21 is een gemeenschappelijke meetlat voor functiebeschrijvingen en -waarderingen. De (deel)deskundigheidsgebieden zijn gekoppeld aan functies (fte) in het functiegebouw. Verder houden we binnen de werk- en teamindelingen rekening met de verschillende aanwezige niveaus van expertise en de benodigde competenties. Binnen de ODZOB wordt gebruik gemaakt van de HRM-software

van AFAS. Er wordt in 2024 een koppeling gelegd tussen AFAS en het dashboard voor de kwaliteitscriteria. Dit geeft ons een real-time inzicht in onze bezetting per functie (gekoppeld aan HR21). Hiermee kunnen wij het verloop volgen en sturen op de invulling van onze bezetting per functie en de mate waarin deze vast dan wel flexibel zijn ingevuld. Met die koppeling beschikken wij steeds over een actuele stand van zaken voor het uitvoeren van de toets op de kwaliteitscriteria.

Wij hebben programma's opgezet om zelf meer op te leiden (bijvoorbeeld het VIO-traject, vergunningverlener in opleiding). Wij merken wel dat het een tijd kan duren voordat de opgedane kennis in de praktijk leidt tot het leveren van de gewenste productiviteit. Daarnaast zijn wij dit jaar binnen het toezicht op de provinciale bedrijven gestart met het zogenaamde 'buddysysteem'. Minder ervaren toezichthouders worden op bedrijfsniveau gekoppeld aan ervaren toezichthouders. Ze doen daar ervaring mee op en leren tegelijkertijd de bedrijven en de bedrijfsprocessen beter kennen. Mochten er ervaren krachten wegvallen, dan kunnen we deze toezichthouders doorschuiven. Daarmee zijn we minder kwetsbaar. In 2024 doen we dat nog kleinschalig, maar de eerste ervaringen zijn positief. Het idee is om dit systeem volgend

jaar uit te breiden. Verder investeren we in het binden van medewerkers en proberen we op verschillende manieren onze positie op de arbeidsmarkt te versterken met een aanpassing van ons werving en selectiebeleid. De landelijke naamsbekendheids-campagne Werken bij de omgevingsdiensten helpt daarbij.

1c. Voldoet uw omgevingsdienst aan de kwaliteitscriteria die van toepassing zijn? Onderbouw dit. Zo nee, beschrijf welke maatregelen uw omgevingsdienst neemt om in de toekomst wel te voldoen aan de kwaliteitscriteria.

Begin 2024 heeft het externe bureau Liberaux getoetst (nulmeting) of de ODZOB voldoet aan de Kwaliteitscriteria 2.3. Een compleet overzicht van de toetsing op de 27 deskundigheidsgebieden is terug te vinden in bijlage 2: “Rapportage nulmeting KC 2.3. ODZOB”

De conclusies van het rapport zijn positief. De ODZOB voldoet aan alle voor ons relevante deskundigheidsgebieden door middel van ‘comply or explain’. De ODZOB heeft aangetoond binnen 20 van de 27 deskundigheidsgebieden genoeg kennis en kunde te hebben (comply). Dit is volgens Libereaux bovengemiddeld veel ten opzichte van de andere omgevingsdiensten in Nederland. De taken op de 7 resterende deskundigheidsgebieden zijn belegd bij gemeenten, veiligheidsregio, andere omgevingsdiensten of er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met andere omgevingsdiensten.

De deeltaken gericht op Afval, binnen Vergunningverlening milieu en Toezicht milieu, zijn door de Omgevingsdienst nog onvoldoende in beeld gebracht. Voor het deskundigheidsgebied afval zijn werkafspraken gemaakt met de Brabantse omgevingsdiensten maar deze zijn nog niet goed vastgelegd en geborgd in processen. De werkafspraken worden getoetst, waar nodig aangescherpt en opgenomen in onze processen. Voor indirecte lozingen (specialistisch deskundigheidsgebied 18) zijn de taken nog niet expliciet en specifiek georganiseerd en geborgd. Ook vanwege de landelijke aandacht op dit gebied, willen wij dit bespreekbaar maken met de waterkwaliteitsbeheerders binnen het werkgebied van de ODZOB en komen tot de benodigde werkafspraken.

Het zou wenselijk zijn inzicht en grip te krijgen op het voldoen aan de kwaliteitscriteria van onze samenwerkingspartners (‘explain’) voor de taken die zij in de fysieke leefomgeving van Zuidoost-Brabant uitvoeren. Op die manier kunnen wij onze deelnemers beter en volledig inzicht geven dat er voldoende kennis en kunde aanwezig is bij alle partijen die taken uitvoeren in onze regio. Dit is wederkerig.

De directie zal dit bespreken in de regionale samenwerkingsverbanden met als doel werkafspraken te maken die leiden tot het gewenste inzicht.

De toetsing op de kwaliteitscriteria is niet eenmalig. Er is een meerjarige overeenkomst afgesloten waarin 2 keer per jaar een actualisatie wordt uitgevoerd. Daarbij worden de portfolio's van onze huidige medewerkers onderhouden en worden voor nieuwe medewerkers de portfolio's opgebouwd en getoetst. Daarmee is het continue inzicht in het voldoen aan de kwaliteitscriteria geborgd.

De toetsing door Libereaux levert een dashboard op waarbinnen dwarsdoorsneden gemaakt kunnen worden in het personeelbestand op basis van de aanwezige kennisniveaus (binnen de deskundigheidsgebieden) en de benodigde competenties. In de nulmeting kwamen de basiscursussen natuurregelgeving, bouwregelgeving, afvalwater, energie en erfgoed naar voren als ‘gap’ in aanvullende opleidingen. Op die wijze kan in het meerjarige opleidingsprogramma gericht en waar mogelijk in-company worden gewerkt aan het uitbouwen en onderhouden van de deskundigheid.

1d. Rekent uw omgevingsdienst ingehuurd personeel mee voor het voldoen aan de kwaliteitscriteria?

In de nulmeting begin 2024 zijn alle medewerkers die langer dan 6 maanden werkzaam zijn voor onze organisatie meegenomen. Dit geldt dus voor zowel medewerkers in vaste dienst als ingehuurd personeel. Het voldoen aan de kwaliteitscriteria van ingehuurd personeel is opgenomen in onze inkoopvoorwaarden. In verband met de krapte op de arbeidsmarkt wordt hier niet altijd voldoende op toegezien of wordt er afgeweken van de inkoopvoorwaarde.

1e. Beschrijf en onderbouw in welke mate uw omgevingsdienst afhankelijk is van ingehuurd personeel om te voldoen aan de kwaliteitscriteria.

Wij zijn voor het voldoen aan de kwaliteitscriteria niet afhankelijk van ingehuurd personeel. De ODZOB voldoet zonder ingehuurd personeel aan de kwaliteitscriteria. De ODZOB werkt bovendien toe naar een andere verhouding van vast en ingehuurd personeel. De ambitie is om de inzet van inhuur terug te brengen naar maximaal 15% van de totale formatie. In de praktijk blijkt dit een uitdagende doelstelling te zijn.

Wat zijn onze bevindingen?

We zijn blij met het resultaat van de nulmeting, waaruit blijkt dat we in ruime mate voldoen aan de kwaliteitscriteria. Daarnaast zijn goede keuzes gemaakt om hieraan in de toekomst te blijven voldoen. Door twee keer per jaar te actualiseren zitten wij kort op de bal. De voorziene overstap van Kwaliteitscriteria 2.3 naar 3.0 zal daardoor naar verwachting relatief eenvoudig zijn. Als wij tekorten in deskundigheid zien ontstaan, kunnen wij op basis van het dashboard en de koppeling aan het meerjarig opleidingsprogramma tijdig, efficiënt en effectief maatregelen nemen. Dit is een voortdurend proces. De reflectie heeft een aantal aandachtspunten opgeleverd:

- Met andere omgevingsdiensten en partners afspraken maken over het (wederzijds) verklaren dat aan de kwaliteitscriteria wordt voldaan.
- Voor indirecte lozingen (specialistisch deskundigheidsgebied 18) de taken expliciet en specifiek organiseren en borgen.
- Toetsen en aanscherpen van de processen en werkafspraken gericht op Afval, binnen Vergunningverlening milieu en Toezicht milieu.
- Aanscherpen van ons werkproces waarbij de manager in positie is de afweging over afwijken van de inkoopvoorwaarde te maken.

2. Regionale risicoanalyse

❓ Waar willen we staan?

We willen beschikken over een informatiegestuurd risicoanalyse model dat (meer) dynamisch van aard is en een koppeling legt met de milieubelastende activiteiten (Mba's) volgens de Omgevingswet.

2a. Beschrijf en onderbouw op welke manier uw omgevingsdienst de regionale risicoanalyse uitvoert. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- Totstandkoming risicoanalyse,
- Rol deelnemers in risicoanalyse.

Volgens de regels van het omgevingsrecht en het Besluit omgevingsrecht (BOR) heeft de ODZOB de toepassing van de regionale risicoanalyse geborgd in het Regionaal Operationeel Kader (ROK). Op 3 juli 2024 heeft het AB het geactualiseerde ROK VTH (bijlage 3) besproken en besloten deze ter vaststelling voor te leggen aan de bevoegde gezagen (gemeenten). Daarnaast beschikt de ODZOB over een ROK voor Bodem en Asbest. Het ROK VTH is gebaseerd op een regionale probleemanalyse die is opgebouwd uit twee onderdelen: een regionale omgevingsanalyse en een regionale risicoanalyse.

Regionale omgevingsanalyse: Voor de omgevingsanalyse is een uitvraag gedaan naar alle deelnemers voor informatie over lokaal beleid, lokale problemen en lokale ontwikkelingen. Daarnaast heeft het bureau PON & Telos voor de ODZOB een uitgebreide omgevingsanalyse uitgevoerd.

Regionale risicoanalyse: Bedrijven brengen intrinsieke risico's met zich mee voor de fysieke leefomgeving. Nagenoeg alle omgevingsdiensten clusteren de milieubelastende activiteiten in branches en voeren daar vervolgens voor het toezicht een risicoanalyse op uit. We hebben ons aangesloten bij de definities en het model die door de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant worden gehanteerd. De risicoanalyse geeft aan de ene kant scherpte in de doelen, anderzijds is de risicoanalyse de basis voor prioritering, gekoppeld aan de toezichtstrategie. De uitkomsten van de omgevings- en risicoanalyse zijn met de klankbordgroep van het ROK-VTH gedeeld en gebruikt om de prioriteiten voor de komende jaren (mede) te bepalen.

Voor het onderdeel vergunningverlening hanteren wij de Landelijke Vergunningen

Strategie (LVS). De LVS maakt vanaf 2025 deel uit van het regionaal uitvoeringskader ROK-VTH.

2b. Beschrijf en onderbouw hoe uw omgevingsdienst de risico's uit de analyse vertaalt in het (meerjaren) programma.

De koppeling tussen het risiconiveau en de inzet van toezicht komt als volgt tot stand:

1. De ODZOB analyseert het bedrijvenbestand op basis van het risiconiveau volgens de uitkomsten van het risico-analysemodel.
2. De ODZOB deelt de branches op basis van de risicoanalyse in naar hun zogenoemde toezichtintensiteit: hoog (risicoscore ≥ 25), gemiddeld (risicoscore < 25 en $\geq$ aan 20) of laag (risicoscore < 20).

Op het niveau van branches en geprioriteerde thema's bepaalt de ODZOB door nadere analyses hoe het toezicht over zowel individuele als clusters van bedrijven wordt verdeeld. Hiermee wordt voorkomen dat:

- Individuele, milieurelevante bedrijven (b.v. grootschalig, overlastgevend of dicht bij woningen gesitueerd), die zijn ingedeeld in een branche met een gemiddelde of lage toezichtintensiteit, onvoldoende toezicht ontvangen;
- Er blinde vlekken ontstaan van milieu- en/of risicorelevante bedrijven die onterecht aan de aandacht van de ODZOB ontsnappen.

De ODZOB stelt op basis van de beschikbare middelen en de benoemde uitgangspunten een “meerjaren branchetoezichtprogramma” op. Deze aanpak op maat kent meerdere toezichtintensiteiten voor branches en bedrijven met daarbinnen verschillende differentiatiemogelijkheden. Per branche/bedrijf vindt een afweging plaats om te komen tot een juiste mix van de beschikbare instrumenten en vormen van interventie. Ter ondersteuning daarvan gebruiken we o.a. het zogenaamde Interventiekompas, ontwikkeld door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Hierbij is het van belang dat er vooraf steeds een duidelijke probleemanalyse plaatsvindt.

Naast deze branchegerichte benadering kent de ODZOB een projectmatige aanpak van bestuurlijke prioriteiten en thema's. Vanuit de probleemanalyse en inventarisatie van maatschappelijke opgaven en relevante bestuurlijke prioriteiten zijn doelstellingen

voor toezicht geformuleerd. Indien we deze doelstellingen niet (enkel) kunnen realiseren vanuit programmatisch toezicht, dan kunnen we overwegen om een thema projectmatig aan te pakken. Binnen dit blok besteden we (structureel) aandacht aan risicorelevante bedrijven, aandachtbedrijven en activiteiten die vallen binnen het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV).

2c. Beschrijf hoe uw omgevingsdienst omgaat met monitoring van en rapportage over risico's.

De ODZOB beschikt niet over een samenhangend systeem van monitoren en rapporteren over risico's. Wel bouwen we binnen het ODZOB Dash Portaal met behulp van business intelligence dashboards die ons in staat stellen bepaalde risico's actueel te monitoren. We gebruiken inmiddels dashboards op het gebied van veehouderijen, zwemwater, asbest, grondwater, klachten en bedrijfsvoering.

Voor het uitbouwen van het systeem is er inzicht nodig in de verticale en horizontale relaties. Bij het ROK VTH is een bijlage uitgewerkt waarin een stevige aanzet wordt gegeven voor doelen- en activiteitenbomen op verschillende onderwerpen. Daarin worden op thema's verbanden gelegd tussen de doelen, de risico's, de activiteiten en de wijze waarop dat wordt gemeten. Deze leidraad

is als bijlage 4 opgenomen.

? Wat zijn onze bevindingen?

Het huidige Regionaal Operationeel Kader is gebaseerd op een gedegen risicoanalyse. Dit is een statische analyse die voor nu voldoende richting geeft aan het adresseren van de risico's in de fysieke leefomgeving.

In het ROK VTH zien we de (statische) risicoanalyse als belangrijk hulpmiddel om snel te kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en tegelijkertijd het werk risicogericht uit te voeren.

Door data over milieubelastende activiteiten (Mba's) te gebruiken om milieurisico's in kaart te brengen, willen we bereiken dat onze toezichthouders daar worden ingezet, waar de grootste risico's op (significante) overtredingen worden verwacht. Modellen die deze werkwijze faciliteren zijn volop in ontwikkeling bij andere omgevingsdiensten.

Met de leidraad bij het ROK VTH is een goede basis gelegd om hier de komende jaren aan verder te bouwen, te beginnen met het implementatieplan van het nieuwe ROK-VTH. We zien dit als een meerjarige ontwikkeling waarbij het tempo gelijk oploopt met de ontwikkelingen op informatiegestuurd werken.

3. Uniform Regionaal VTH-Beleidskader (artikel 7.2 Bor)

❗ Waar willen we staan?

We werken met één Regionaal VTH-beleidskader (ODZOB: het Regionaal Operationeel Kader) voor alle taken die we voor provincie en gemeenten uitvoeren. We werken in samenhang en met passende middelen aan een gezamenlijke en realistische ambitie voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving in onze regio. Daarbij hebben we structureel aandacht voor de prioriteiten op provinciale en landelijke schaal. We stemmen onze aanpak en strategieën af met de instanties die een belangrijke taak hebben binnen onze taakvelden. Het Regionale Operationeel Kader (ROK) versterkt de collectiviteit en geeft onze deelnemers het vertrouwen dat de ODZOB vanuit een regionaal perspectief de goede keuzes maakt in de inzet van de beschikbare capaciteit op de risico's die relevant zijn voor een veilige, duurzame en gezonde fysieke leefomgeving.

3a. Heeft uw omgevingsdienst een regionaal VTH-beleidskader?

- Zo ja, beschrijf hoe dit tot stand is gekomen,
- Zo nee, leg uit waarom niet.

De ODZOB werkt al sinds 2018 met regionale kaders voor vergunningverlening, toezicht en handhaving, asbest en bodem die door de deelnemers zijn vastgesteld. Op 3 juli 2024 heeft het AB het geactualiseerde en geïntegreerde ROK VTH (bijlage 3) besproken en besloten deze ter vaststelling voor te leggen aan de bevoegde gezagen (gemeenten). Daarnaast beschikt de ODZOB over een apart ROK voor Bodem en Asbest.

De provincie Noord-Brabant ziet het Regionaal Operationeel Kader als een minimaal uitvoeringsniveau. De provincie streeft naar een hoger uitvoeringsniveau en heeft dit vertaald in een Brabantbreed VTH-Kader. Dit kader geldt uniform voor de 3 Brabantse omgevingsdiensten. Elk jaar wordt dit vertaald in een uitvoeringsprogramma afgestemd op de actualiteiten en nieuwe inzichten.

Dit beleidskader (voor de gemeentelijke uitvoeringstaken) is op een zorgvuldige en projectmatige wijze tot stand gekomen met onder meer een interne werk-/regiegroep (verschillende disciplines) en een klankbord(werk) groep met (ambtelijke) afvaardiging van onze deelnemers.

3b. Is het regionale VTH-beleidskader van uw omgevingsdienst eenduidig (uniform) voor de gehele regio?

- **Zo ja, beschrijf uw ervaringen met het regionale kader (ten opzichte van een lokaal kader). Denk aan positieve ervaringen maar ook aan eventuele knelpunten. Wat werkt goed en wat niet?**
- **Zo nee: Beschrijf de belangrijkste afwijkingen en geef aan welk effect het ontbreken van uniformiteit in het VTH-beleidskader volgens u heeft op de kwaliteit van de uitvoering van uw taken.**

De verwachting is dat het ROK VTH 2024 door alle gemeenten zal worden vastgesteld. Dit proces loopt. De kaders zijn de basis voor de uitvoering van de VTH-basistaken van de ODZOB. Het wordt gehanteerd voor de uitvoering van de verzoektaken. Dat zal in de nieuwe versie van het ROK-VTH zo blijven. Slechts een enkele gemeente voert zelf nog TH-taken (niet-basistaak) uit en is daarbij niet gebonden aan het ROK-TH.

Onze deelnemers vragen bij de toepassing van het (risicogerichte) regionaal operationeel kader aandacht voor lokale prioriteiten en ambities. Die ruimte is er en krijgt een plek in het jaarlijkse proces om te komen tot de werkprogramma's per gemeenten. De afwijkingen zijn daardoor

zichtbaar. Dit werkt op zich goed en heeft geen aantoonbaar negatief effect op de kwaliteit van de uitvoering. Er kan wel spanning ontstaan in de verdeling van de beschikbare capaciteit over de lokale, regionale, provinciale en landelijke uitvoeringstaken. Dit is een vraagstuk van kosteneffectiviteit: hoe zetten we de totale middelen van de ODZOB zo in dat het meest optimale effect op de fysieke leefomgeving wordt bereikt?

Met een wijziging van de huidige financieringsmethodiek (afrekenen op uur x tarief) en een meer outcome-gerichte verantwoording verwachten wij meer regionale samenhang, collectiviteit en een hogere effectiviteit te kunnen bereiken. Hiervoor kan worden aangesloten bij het advies vanuit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP).

3c. Beschrijf en onderbouw hoe uw omgevingsdienst het regionale VTH-beleidskader vertaalt in het (meerjaren) programma.

Jaarlijks stelt de ODZOB een werkprogramma gemeenten op. In dit werkprogramma is het ROK vertaald naar de uitvoering op basis van de realisatie van vorige jaren en een prognose van het te programmeren jaar. Voor het toezicht werken we zoveel mogelijk risicogericht en

informatiegestuurd en organiseren we het toezicht in vijf blokken.

Blok 1: Onderzoek naar de aard van een signaal, klacht of melding en het (zo nodig) treffen van maatregelen die leiden tot herstel van de situatie.

Blok 2: Projectplan waarin doelen en beoogde resultaten zijn vertaald naar concrete toezichthoudende taken en/of interventies.

Blok 3: Programmatisch toezicht op bedrijven en milieubelastende activiteiten, waarbij de intensiteit is gerelateerd aan het risico, de complexiteit en het (naleef)gedrag van de bedrijven. Met als basis een (branchegerichte) risicoanalyse en soms een meerjarige invulling.

Blok 4: Uitvoering van aan het ROK gerelateerde werkzaamheden, zoals coördinatie, projectleiding, monitoring, programmering.

Blok 5: Repressieve handhavingstrajecten en de gerichte aanpak van milieucriminaliteit met bestuursrechtelijke inzet van handhavingsjuristen, repressieve toezichthouders en de strafrechtelijke inzet van boa's.

Een verdeelsleutel verdeelt de beschikbare uitvoeringscapaciteit over deze blokken. Op basis van deze indeling stellen we jaarlijks een werkprogramma (per gemeente) op.

3d. Beschrijf op welke manier uw omgevingsdienst de uitvoering monitort en rapporteert over de resultaten van het regionale VTH-beleidskader.

Er wordt niet samenhangend gerapporteerd over of gemonitord op de toepassing en uitvoering van de VTH-beleidskaders. Wel wordt lopende het jaar per deelnemer de voortgang gevolgd en wordt waar nodig bijgestuurd op actuele risico's. Dit is een ambtelijk proces van de accountmanagers van de ODZOB en de ambtelijke vertegenwoordigers van de deelnemers (lid van het Gemeenschappelijk Platform Omgevingsdienst, GPO). Daarvoor is in 2024 bij de ODZOB een dashboard ontwikkeld, dat continue wordt doorontwikkeld. De kwaliteit van de informatie die het dashboard genereert, benadrukt het belang van en aandacht voor een adequate informatiehuishouding bij de ODZOB. De informatie vraagt nu nog veel extra uitzoekwerk.

In de bestaande kaders zijn geen regionale doelstellingen opgenomen. Bij het nieuwe ROK VTH is hier aandacht aan besteed. In de eerdergenoemde leidraad zijn op een aantal thema's doelen-activiteiten en bijbehorende indicatoren bepaald als basis voor de uitwerking in het implementatieplan.

❓ Wat zijn onze bevindingen?

Met de vaststelling van het ROK VTH 2024 is een belangrijke stap gezet. Daarmee is de ontwikkelrichting voor de komende jaren duidelijk en wordt de komende maanden het implementatieplan uitgewerkt. Daarnaast moeten we in de komende jaren werken aan:

- Integreren van ROK VTH, ROK Asbest en ROK Bodem en provinciaal kader tot één regionaal operationeel kader.
- Operationaliseren en omzetten van De Leidraad ROK VTH in een instrument waarin we de regionale uitvoering kunnen monitoren en de resultaten kunnen rapporteren.
- In navolging van het advies vanuit het IBP aanpassen van de financieringsmethodiek om de collectiviteit en wendbaarheid van de ODZOB te versterken.
- Een adequate informatiehuishouding bij de ODZOB om de mogelijkheden van informatiegestuurd werken te kunnen gaan benutten.

4. LHSO

❓ Waar willen we staan?

Bestuurs- en strafrechtelijke handhaving is een cruciale schakel binnen het VTH-stelsel. Het kent binnen de ODZOB een professionele aanpak en organisatie. De LHSO is het uitgangspunt. Er is een functionele en organisatorische scheiding tussen toezicht en handhaving met een slagvaardig en robuust handhavingsteam dat in staat is om de landelijke en regionale ambities waar te maken. De noodzakelijke functies, taken, rollen, bevoegdheden en mandaten binnen het bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhavingproces zijn duidelijk beschreven. Er is een adequaat werkend en goed gefaciliteerd werkproces, dat leidt tot een professionele uitvoering van de handhavingstaken en resultaatgerichte afhandeling van zaken. Tevens is geregeld dat de toepassing van de LHSO-periodiek wordt geëvalueerd en met de toezichthouders wordt besproken.

4a. Beschrijf en onderbouw in welke mate de landelijke handhavingstrategie (LHSO) is geïmplementeerd in de dagelijkse werkprocessen van uw omgevingsdienst.

De LHSO is jaren geleden geïmplementeerd binnen de organisatie. Er zijn trainingen georganiseerd over het werken met de LHSO. De LHSO maakt structureel onderdeel uit van het werk van de toezichthouder, in die zin dat de interventiematrix opgenomen is in ons VTH-systeem. Toezichthouders scoren overtredingen aan de hand van de matrix. De LHSO is door de ODZOB en onze deelnemers vastgesteld.

4b. Beschrijf hoe uw omgevingsdienst gebruik maakt van de interventiematrix voor bedrijven.

Al enige jaren voeren wij wekelijks het LHSO-casusoverleg. Dit casusoverleg heeft tot doel om vanuit de kennis en ervaring van verschillende disciplines steeds de juiste (vervolg)aanpak te definiëren bij lopende en nieuwe handhavingzaken en deze uit te voeren en te monitoren. Ook streven wij ernaar om dezelfde overtredingen met bijna gelijke omstandigheden op dezelfde manier te beoordelen. Bij een overdracht van toezicht naar handhaving staan steeds de volgende drie vragen in het LHSO-casusoverleg centraal:

1. Is repressief optreden gewenst/noodzakelijk?
2. Hoe wordt er opgetreden: alleen bestuursrechtelijk, bestuurs- én strafrechtelijk of alleen strafrechtelijk?
3. Welke interventie(s) wordt (worden) ingezet en wie gaat het uitvoeren?

En bij lopende zaken:

1. Is repressief optreden nog steeds gewenst/noodzakelijk?
2. Leidt de huidige aanpak (nog) tot het gewenste resultaat?
3. Welke interventie(s) wordt (worden) ingezet dan wel beëindigd en wie gaat het uitvoeren?

De toezichthouder besluit op basis van de geldende toezichtstrategie om een overtreding over te dragen aan repressieve handhaving. Indien de van toepassing zijnde toezichtstrategie is gevolgd en dit niet heeft geleid tot (spontane) naleving, dan volgt een handhavingproces waarbij de gewenste naleving alsnog bestuursrechtelijk wordt afgedwongen. Als sprake is van een strafbaar feit op basis van de Wet op de economische delicten (WED) volgt een strafrechtelijk (voor) onderzoek.

Voor beide situaties is vereist dat de toezichthouder zijn bevindingen vastlegt in een constaterings-/inspectierapport. Na het beëindigen van het toezichtproces agendeert de toezichthouder de overtreding (of een combinatie van overtredingen) zo spoedig mogelijk voor het LHSO-casusoverleg.

Het LHSO-casusoverleg is binnen de ODZOB de zogenaamde 'weegtafel'. Aan tafel zitten de handhavingsregisseur (tevens voorzitter), de handhavingsjurist en de buitengewoon opsporingsambtenaar (boa). Op basis van bevindingen die door een toezichthouder zijn gedaan bepalen zij waar eenduidig bestuurs- en/of strafrechtelijke interventies worden uitgezet. Elk besluit leggen zij schriftelijk vast en delen zij met betrokkenen. Besluiten die in het LHSO-casusoverleg zijn genomen worden vastgelegd en uitgevoerd onder leiding van de handhavingsregisseur. Zo nodig stemmen we af met bevoegd gezag, handhavingspartners, politie en/of Functioneel Parket.

4c. Beschrijf hoe uw omgevingsdienst opgelegde sancties inzichtelijk heeft.

Alle inspecties die leiden tot een overdracht van toezicht naar handhaving registreren wij in het zaakstelsel. Daarnaast leggen we de overdrachten vast in een Excel-bestand,

aangevuld met de aard van de interventies, de betrokken medewerkers, het beoogde resultaat en het daaraan verbonden tijdspad. Inzicht in de opgelegde sancties is er dus zowel via het zaakstelsel als het Excel-bestand. Binnen het professionaliseringstraject investeert de ODZOB in een betere informatiepositie. Daarvoor ontwikkelen we een eerste dashboard o.

4d. Beschrijf enkele situaties waarin is afgeweken van de LHSO (indien van toepassing) en wat daarbij de belangrijkste overwegingen waren.

Bij een overdracht van toezicht naar handhaving classificeert een toezichthouder een (of meerdere) overtreding(en) zodanig dat een bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijke vervolgaanpak aan de orde is. Bij de beoordeling van de casus in het LHSO-casusoverleg blijkt soms dat de grondslag voor een bestuursrechtelijke of strafrechtelijke aanpak niet voldoende (wettelijk) is onderbouwd. In dat geval wordt (in overleg met de toezichthouder) een alternatieve aanpak voorgesteld. In de meeste gevallen leidt dit tot een vorm van verlengd toezicht. Vanuit onze deelnemers en intern krijgen wij soms het signaal dat het verlengd toezicht te lang wordt doorgetrokken en dat het handhavingstraject eerder kan worden ingezet.

Daarnaast zien we regelmatig dat het bevoegd gezag om haar moverende redenen voor een aanpak wil kiezen die niet overeenkomt met de uitgangspunten van de LHSO-interventiematrix en/of de koers die wij vanuit het LHSO-casusoverleg hebben ingezet. Bij discussie zetten wij erop in dat ons onafhankelijke ambtelijk advies wordt opgenomen in het collegevoorstel en daarmee de risico's vanuit het perspectief van de fysieke leefomgeving worden meegewogen in de besluitvorming door het bevoegd gezag. We hanteren indien nodig een intern escalatiemodel (tot aan het niveau van directeur) om de besluitvorming door het bevoegd gezag zo goed mogelijk te begeleiden.

4e. Beschrijf in hoeverre uw omgevingsdienst inzicht heeft in aard van afwijkingen en de bijbehorende motivatie.

In ons zaakstelsel leggen wij de geconstateerde overtredingen vast en koppelen wij deze aan de afwijkingen die zijn gemaakt binnen de LHSO. Bij toezichtprojecten werken wij altijd met een projectplan. Bij de afronding van een dergelijk project stellen wij een evaluatie op. In deze evaluatie besteden we aandacht aan eventuele afwijkingen van de LHSO en de daarbij aangevoerde motivatie. Daar waar het bevoegd gezag uiteindelijk zelf

kiest om af te wijken van de LHSO, is voor ons niet altijd inzichtelijk welke argumenten daaraan ten grondslag liggen.

❗ Wat zijn onze bevindingen?

De LHSO is voldoende geïmplementeerd en uitgangspunt van ons handelen. Vanuit de reflectie zien wij de volgende verbeterpunten:

- Het professionaliseren van het handhavingstraject binnen de organisatie door het organisatorisch vormen van een apart handhavingsteam. Dit is al besloten, de inzet is om dit per 1 januari 2025 te realiseren. Daarbij zal aandacht worden besteed aan het overdrachtsmoment van toezicht naar handhaving om veilig te stellen dat het handhavingproces in de juiste gevallen en tijdig wordt ingezet.
- Het toewerken naar een duidelijk werkproces met een éénduidige registratie van het handhavingproces en de resultaten daarvan.
- Het periodiek met de toezichthouders evalueren van de toepassing van de LHSO.

5. BBT en LRSO

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB voldoet aan de wet- en regelgeving op het gebied van Best Beschikbare technieken (BBT) en kijkt daar alleen vanaf op basis van een feitelijke onderbouwing (strenger/minder streng). De werkwijze is vastgelegd in een goed werkproces. Collegiale toetsing maakt daarvan deel uit. De toepassing en afwijkingen van BBT en LRSO worden adequaat vastgelegd en gerapporteerd.

5a. Beschrijf en onderbouw in hoeverre uw omgevingsdienst werkt met Best Beschikbare Technieken (BBT) en in welke situaties u daarvan afwijkt.

Om te bepalen óf het bevoegd gezag (ODZOB) een omgevingsvergunning milieu kan verlenen en onder welke voorwaarden, moet het bevoegd gezag ermee rekening houden dat een bedrijf tenminste de best beschikbare technieken (BBT) toepast. Wij toetsen alle vergunningaanvragen over de volle breedte aan de geldende BBT-documenten. Wij hebben onze werkwijzen vastgelegd in zogenaamde werkprocessen/werkafspraken. Zo voert een ervaren medewerker een collegiale toetsing uit op inhoud, juridische aspecten en

handhaafbaarheid van onze vergunningen/producten.

Afwijken van de BBT in de zin van minder streng is mogelijk, indien BBT buitensporig duur zou worden door de geografische ligging, lokale milieuomstandigheden en technische kenmerken van de installatie. Strenger dan BBT is mogelijk, indien locatie-specifieke omstandigheden daartoe aanleiding geven. Dat kan zijn bij (dreigende) overschrijding van (nationale) milieukwaliteitsnormen en bij locatie-specifieke cumulatie van milieuproblemen. En ook bij prioritaire nationale milieudoelstellingen waarvan de uitvoering bijzondere inspanningen vraagt van bedrijven en ontwikkeling van technieken die (nog) niet in een BREF zijn opgenomen, maar wel tegen vergelijkbare redelijke kosten een hogere mate van milieubescherming bieden.

De ODZOB kijkt alleen in voornoemde uitzonderlijke situaties af van de BBT-conclusies. ODZOB voldoet wat dat betreft aan de wetgeving. In een enkel geval is voorsorteren op afwijken van de BBT-conclusies gewenst. Dit vindt meestal pas plaats na eventuele zienswijzen of milieuklachten van omwonenden. Maar afwijken van BBT moet wat

ons betreft de uitzondering blijven.

5b. Beschrijf enkele situaties waarin is afgeweken van BBT (indien van toepassing) en wat daarbij de belangrijkste overwegingen waren.

Strenger bij buitensporig veel hindersignalen, bijvoorbeeld vanwege geurhinder, of minder streng wanneer de vergunninghouder daartoe expliciet verzoekt. Het minder streng vergunnen dan BBT komt jaarlijks in een zeer minimaal aantal gevallen voor. Bijvoorbeeld als er om maatwerk, dan wel gelijkwaardigheid, wordt verzocht. Strenger dan BBT is geen gemeengoed, maar er zijn situaties waarbij wij daar wel op inzetten vanwege klachten of bestuurlijke wenselijkheid.

5c. Beschrijf en onderbouw in hoeverre uw omgevingsdienst werkt met Landelijke Redactie Standaardteksten Omgevingsvergunningen (LRSO).

De LRSO is de basis waar wij mee werken bij het opstellen van beschikkingen. Vanuit onze eigen verantwoordelijkheid en kunde houden wij oog op de LRSO-teksten en leiden we soms onze eigen standaarden van de LRSO af.

5d. Beschrijf enkele situaties waarin is afgeweken van LRSO (indien van toepassing) en wat daarbij de belangrijkste overwegingen waren.

De LRSO is een goede leidraad. Maar we wijken daarvan af als we maatwerk vergunningen moeten leveren. In een enkel geval loopt de LRSO achter op de geldende wetgeving. In voorkomende gevallen nemen wij naast de LRSO-teksten en voorschriften eigen teksten en voorschriften op.

? Wat zijn onze bevindingen?

De BBT en LRSO zijn goed verankerd in ons vergunningsverleningsproces. Wij wijken alleen af als daar objectief aanleiding toe is en maatwerk nodig is. De reflectie laat zien dat bij BBT een verbetering mogelijk is door het toepassen van een digitale checklist. Daardoor kunnen we de toepassing van BBT en afwijkingen daarvan beter, systematisch en daardoor eerder vastleggen in het digitale dossier.

6. Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven

❓ Waar willen we staan?

Een systematische, planmatige, structurele en tijdige aanpak van de actualisatie van vergunningen op basis van ons actuele vergunningenbestand. Vanuit de uitwerking van het ROK VTH zijn in de werkprogramma's van onze deelnemers voldoende capaciteit en middelen beschikbaar om de actualisatie structureel te kunnen uitvoeren. De ODZOB beschikt over voldoende kundige vergunningverleners om de actualisatie uit te kunnen voeren.

6a. Beschrijf de manier waarop uw omgevingsdienst overzicht houdt van de verleende vergunningen en de datum daarvan.

De ODZOB beschikt niet over een volledig overzicht van verleende vergunningen en de datum daarvan. Ons registratiesysteem voorziet daar op dit moment onvoldoende in. Oude vergunningen van voor de overstap naar ons huidige zaaksysteem Powerbrowser zijn weliswaar geregistreerd in het vorige zaaksysteem (Squit) en gearchiveerd in Mylex, maar zijn daarin moeilijk vindbaar en vraagt extra instructie om tot een goede zoekstrategie

te komen. Hetzelfde geldt voor vergunningen die in het verleden door deelnemers zijn verleend en niet in ons systeem zitten en meestal niet digitaal beschikbaar zijn. Vaak is daardoor navraag nodig bij collega's die bij de vergunningverlening betrokken zijn geweest. Indien nodig worden door medewerkers de bedoelde overzichten naar eigen inzicht gemaakt.

Idealiter is bij de actualisatie van vergunningen de volgende informatie beschikbaar:

- Locatiegegevens van de inrichting/ milieubelastende activiteiten.
- Vergunningen met bijbehorende aanvraag, bijlagen en correspondentie omtrent de aanvraag/de procedure (gegroepeerd per vergunning).
- Toezichtdossier met verslagen van controles en rapporten/documenten die ná vergunningverlener zijn verstrekt/ ingezonden.
- Handhavingss dossier – indien van toepassing - met alle bijbehorende documenten.

In algemene zin kost het (te) veel tijd om de benodigde gegevens voor het behandelen van aanvragen en actualiseren vergunningen te verzamelen.

6b. Hoe gaat het actualiseren van verleende vergunningen bij uw omgevingsdienst in zijn werk? Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- Methodiek,
- Criteria,
- Prioritering.

Bij provinciale vergunningen gebeurt dit systematisch, op basis van aparte projecten, aanvullend op het werkprogramma. Daarbij vindt afstemming met de andere 2 omgevingsdiensten in Brabant plaats. Aanleiding is de actualisatieverplichting vanwege BBT-documenten, voortschrijdende bestuurlijke inzichten (afvalbranden) en andere veranderende wetgeving.

Voor gemeentelijke vergunningen is de methodiek (afgeleid van BRZO) opgenomen in het ROK VTH. In de praktijk nemen we de actualisatie mee bij de behandeling van vergunningaanvragen. Bij aanvragen beoordelen we of actualisatie kan worden meegenomen. Er is nog geen systematische aanpak. Gebrek aan menskracht en kennis spelen hierbij een rol.

6c. Beschrijf in welke mate uw omgevingsdienst voldoende capaciteit beschikbaar heeft om de gewenste actualisaties uit te voeren. Indien de capaciteit niet voldoende is: welke maatregelen neemt uw omgevingsdienst om de capaciteit op het gewenste niveau te krijgen?

Actualisatie is een vierjaarlijkse verplichting. De capaciteit is daarvoor nu te beperkt. Het is voor de gemeentelijke vergunningen niet duidelijk wat de doelstelling en beoogde resultaten zijn. In het implementatieplan van het ROK VTH moet daar duidelijkheid over komen.

Voor actualisatie van vergunningen moeten binnen het werkprogramma structureel middelen beschikbaar zijn in de werkprogramma's per deelnemer. Voor ambtshalve aanpassingen van vergunningen kunnen immers geen leges in rekening worden gebracht. Voor de actualisatie van provinciale vergunningen huren wij zo nodig capaciteit in binnen de afspraken in het werkprogramma.

Als de middelen beschikbaar zijn is het vervolgens de uitdaging om voldoende ervaren vergunningverleners binnen de organisatie beschikbaar te krijgen voor deze actualisaties.

Dat vraagt om een gerichte benadering van de arbeidsmarkt en een programma waarmee medewerkers binnen de organisatie kunnen doorstromen naar de functie van vergunningverlening. Uitbesteding onder regie van de ODZOB kan daarbij ook een optie zijn.

6d. Beschrijf en onderbouw in hoeverre uw omgevingsdienst inzicht heeft in de mate waarin huidige vergunningen voldoen aan best beschikbare technieken (BBT)?

Vanuit de vergunningverleners hebben wij vanuit eigen kennis en ervaring inzicht. Voor de provinciale inrichtingen is dit inzicht aanwezig en worden die inzichten met enige regelmaat geactualiseerd en ingevoerd in het IPPC Informatiesysteem van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. Voor gemeentelijke vergunningen is dit minder het geval.

6e. Is er sprake van regionale of regio-overstijgende samenwerking voor de aanpak van de actualisatie? Zo ja, hoe is dit vormgegeven?

Voor de provinciale inrichtingen werken wij samen met de andere twee omgevingsdiensten in Noord-Brabant. Voor gemeentelijke vergunningen is er geen

sprake van samenwerking met de andere omgevingsdiensten.

Wat zijn onze bevindingen?

De aanpak van het actualiseren van vooral de gemeentelijke vergunningen gebeurt nu onvoldoende planmatig en onvoldoende op basis van actuele informatie(overzichten) over vergunningen en de datum waarop deze zijn verleend. De aanpak moet een structureel karakter krijgen. Daarbij is aandacht nodig voor:

- Een planmatige aanpak voor ambtshalve actualisatie (met naam en toenaam) in de werkprogramma's. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gestart door bij de IPPC-inrichtingen ambtelijk na te gaan of de vergunningen voldoen aan de BBT.
- Het maken van duidelijke afspraken binnen de werkprogramma's over de in te zetten capaciteit en middelen en inzichtelijk maken hoe de totale vergunningscapaciteit zich verhoudt tot de taken.
- Het werken aan de kwaliteit van onze locatiegegevens van de inrichting/milieu belastende activiteit.
- Een gerichte aanpak waarin de ODZOB waar nodig de benodigde capaciteit vergunningverlening kwantitatief en kwalitatief op peil brengt.

7. BTP

❓ Waar willen we staan?

Alle deelnemers hebben de basistaken aan de ODZOB overgedragen. De toezichts- en vergunningstaken van de ODZOB op het gebied van indirecte lozingen zijn risicogericht georganiseerd en geborgd.

7a. Hebben alle deelnemers het volledige basistakenpakket (BTP) ingebracht?

Zo nee:

- Geef aan of uw omgevingsdienst actie neemt om wel het volledige BTP te krijgen en zo ja welke,
- Beschrijf eventuele knelpunten in de overdracht.

In het plan van aanpak Robuustheid, door het AB vastgesteld in maart 2024, is geconcludeerd dat alle deelnemers de basistaken hebben overgedragen aan de ODZOB. Een enkele keer constateren wij dat door deelnemers niet wordt onderkend dat zij (incidenteel) onze basistaak uitvoeren, bijvoorbeeld het (gedeeltelijk) afhandelen van een juridische handavingskwestie. Dit wordt in dat geval besproken. Zoals in het plan van aanpak aangegeven blijven wij de overdracht monitoren en gaan waar nodig in

gesprek met deelnemers.

7b. Beschrijf op welke manier de uitvoering van taken op het vlak van Indirecte lozingen georganiseerd en geborgd is.

De uitvoering van taken op het vlak van indirecte lozingen is niet specifiek georganiseerd en is niet in voldoende mate geborgd. Dit komt (mede) doordat dit aspect (nog) geen prioriteit heeft in ons ROK VTH. Wel is er aandacht voor items die betrekking (kunnen) hebben op indirecte lozingen:

- Onze vergunningverleners beoordelen de aanvragen voor vergunningen en meldingen op de lozingen van afvalwater en hemelwater in relatie met Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS).
- Vanuit toezicht is er aandacht voor de lozingen bij de controle op vet-afscheiders, zandvangers en olieafscheiders (vooral op verzoek van een deelnemer).
- Er is frequent overleg met de 3 waterschappen in Noord-Brabant waarbij controles (op indirecte lozingen) worden afgestemd.

- Er is nauwelijks contact met de deelnemers over de mogelijkheden die de omgevingsdienst heeft om hen als rioolbeheerders te ondersteunen.

❓ Wat zijn onze bevindingen?

De overdracht van de basistaken is afgerond en blijven wij monitoren. De organisatie van de taken op het vlak van indirecte lozingen is slechts ten dele georganiseerd en geborgd. De reflectie is dat:

- Specifieke aandacht voor indirecte lozingen nodig is in de uitwerking en prioritering van het implementatieplan van het ROK VTH.
- We meer moeten afstemmen met de rioolbeheerders over wat er aan ondersteuning nodig is.

B. Ontwikkelkracht en innovatieruimte

1. Ontwikkelkracht en innovatieruimte

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB is een open organisatie die in verbinding staat met onze omgeving, onze deelnemers en partners op de verschillende niveaus. De ODZOB weet veranderingen en ontwikkelingen voor de fysieke leefomgeving tijdig te identificeren en om te zetten in een meerjarige agenda voor innovatie en ontwikkeling (I&O). De ODZOB heeft haar informatiehuishouding, processen en organisatie op orde, werkt informatiegestuurd en speelt lenig en veerkrachtig in op nieuwe ontwikkelingen. Wij leveren een actieve bijdrage aan het (kennis)netwerk in de regio, provinciaal en landelijk (ODNL). De ODZOB wordt gezien als een collectieve voorziening voor de fysieke leefomgeving.

1a. Beschrijf de inhoudelijke uitdagingen die u voor uw omgevingsdienst ziet op het vlak van ontwikkeling en innovatie.

De regio Zuidoost Brabant kenmerkt zich door veelvormige bedrijvigheid in onder andere high tech en automotive. Daarnaast is er een grote concentratie van intensieve veehouderij. Al deze bedrijven hebben impact op milieu, fysieke leefomgeving en de natuur. Wij zien een grote

opgave om de leef- en woonomgeving veilig, duurzaam en gezond te houden. Denk aan de verbetering van de luchtkwaliteit, reduceren van de stikstofproblematiek, impact van Zeer Zorgwekkende Stoffen en opgaven ten aanzien van duurzaamheid, energiebesparing en klimaatadaptatie.

De ODZOB heeft in 2023 met de Meerjarenvisie 2023-2027 de opgaven in beeld gebracht en doelen aangegeven om voldoende in te kunnen spelen op de ontwikkelingen. In het proces om te komen tot de meerjarenvisie zijn speerpunten bepaald die ambtelijk en bestuurlijk zijn afgestemd. Zo wordt ingezet op het Regionaal Meetnet, inventarisatie gebruik van ZZS bij bedrijven en advisering bij innovatieve stalsystemen, geur en fijnstofproblematiek, deelname aan het schone luchtakkoord (SLA), geluidszonering industrieterreinen, circulaire economie en adequate invulling van bodemtaken bij de gemeentelijke bevoegde gezagen en de advisering op omgevingsplannen. De inhoudelijke ontwikkeling en innovatie vindt vooral zijn weg via het collectief programma en binnen het Regionaal Operationeel Kader.

Het informatiegestuurd werken en sturen op outcome zien wij als een cruciale ontwikkeling

om onze opgaven goed te kunnen (blijven) vervullen. Daarvoor is de doorontwikkeling en verbetering van de informatiehuishouding en de goede beschikbaarheid en ontsluiting van data essentieel. Ontwikkelingen als robotisering en kunstmatige intelligentie (AI) worden al beperkt toegepast (b.v. opsporen natte koeltorens) maar zou naar de toekomst breder toepassing moeten vinden. Voor een goede informatiehuishouding zien wij een ontwikkelopgave in het continue verbeteren en innoveren van onze werkprocessen (effectiever, klantgerichter, efficiënter).

1b. Beschrijf hoe uw omgevingsdienst borgt dat zij naast de beheerfunctie, beschikt over ontwikkelkracht en innovatieruimte op bedrijfsfuncties (bijv. ICT/IM, Business Control, communicatie, juridisch) en op de inhoud (bijv. via projectleiders, programmamanagers en juristen). Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **De wijze waarop ondersteunende en coördinerende werkzaamheden zijn verwerkt in de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) en Producten en diensten catalogus (PDC).**

- **Wat wordt er met de budgetten gedaan en waarom hebben juist die activiteiten prioriteit.**
- **Beschikbaar aantal FTE per hoofdonderdeel.**

Volgens de KPI in de robuustheidscriteria moet de ODZOB in staat zijn tijdig en adequaat producten en diensten te ontwikkelen met het oog op toekomstige opgaven. Innovatie wordt als volgt gedefinieerd: ‘een sterk vernieuwd product (bijvoorbeeld wijze van monitoring), dienst (bijvoorbeeld digitaal inzien van vergunningen), proces (bijvoorbeeld vergunningverlening of digitaal opsporen) of manier van werken (bijvoorbeeld toezicht met behulp van drones)’. Op enig moment worden de ontwikkelde innovaties onderdeel van het primair proces. Uit de (meerjarige) innovatiekalender moet blijken hoe innovatie binnen de organisatie is geagendeerd en georganiseerd. De onderliggende gedachte is dat innovatie niet ten laste van het primaire proces mag komen. Vanuit deze definitie en gedachte hebben wij de evaluatievragen 1 en 2 beantwoord.

Voor de ODZOB is het belangrijk dat de meerjarige innovatie- en ontwikkelagenda aansluit bij de actuele regionale milieurisico's en mede een antwoord geeft op het bestrijden van

milieucriminaliteit. Wij zien binnen de gegeven definitie overigens een aanvullend belang van politiek en sociale innovatie (b.v. meer aandacht voor preventiemaatregelen). Waar mogelijk werken wij informatiegestuurd en leggen wij een inhoudelijke relatie met de beoogde milieueffecten (outcome). Op basis daarvan doen wij een aanbod aan de bevoegde gezagen om de benodigde middelen (uren en geld) beschikbaar te stellen. Dit vraagt een zorgvuldige en regionale afweging door de deelnemers.

Het beschikbare budget is naar onze mening geen doel op zich en een robuustheids criterium met een KPI van 1% doet geen recht aan het beoogde doel, geeft geen inzicht in wat er daadwerkelijk moet gebeuren, geeft geen garantie dat de ontwikkeling en innovatie plaatsvindt en draagt niet bij aan een betere sturing, vanuit regionaal of landelijk (stelsel) perspectief.

Integendeel, de ontwikkeling en innovatie die nodig is vanuit de milieurisico's, rekening houdend met een ruime uitleg van de definitie van de KPI, zou een veel hoger percentage vragen dan 1% van de begroting. In het bestuurlijke besluitvormingsproces van de ODZOB zijn er bovendien voldoende momenten om in goed overleg flexibel handelen (financieel) mogelijk te maken. Daar is in het geval van

de ODZOB geen vrij besteedbaar budget in de begroting voor nodig. Deze opvatting betekent dat voor de ODZOB de (financiële) middelen (uren en geld) op verschillende plekken in de begroting terug zijn te vinden en veruit boven de KPI uitgaan.

De budgetten die voor I&O worden ingezet, zitten op verschillende plekken in de begroting. Bij vraag twee wordt hierop ingegaan. Er is geen agenda waarbinnen een prioritering kan worden gemaakt. Daarom beschikken we op dit moment (2024) niet over een integraal overzicht waarin alle werkzaamheden/projecten op het gebied van I&O zijn opgenomen. Aandachtspunt is dat wij dit niet met een druk op de knop inzichtelijk kunnen maken. Met de meerjarenaanpak (zie hierna) kunnen wij dit voor 2025 en verder wel inzichtelijk maken.

De Dienstverleningsovereenkomst richt zich op de werkprogramma's die per deelnemer worden afgesproken. In het Werkprogramma zijn de in het komende kalenderjaar door de Opdrachtnemer te leveren prestaties en tarieven vastgelegd. De Innovatie- en Ontwikkel (I&O) activiteiten die voortvloeien uit het ROK VTH worden gefinancierd uit deze werkprogramma's. Daarnaast bevatten de werkprogramma's uren voor gerelateerde werkzaamheden, dit zijn alle ondersteunende en coördinerende

werkzaamheden die direct door de VTHA-teams worden uitgevoerd en deels worden ingezet op I&O.

Voor de uitvoering van de I&O op inhoudelijke en bedrijfskundige thema's, hebben wij gekozen voor breed inzetbare programma- en projectleiders, die direct verbonden zijn aan de inhoud (binnen de teams). Onze innovatie- en ontwikkelkracht op inhoud en bedrijfsvoering organiseren wij binnen een matrix zodat we bij I&O-opgaven gebruik maken van de kennis en ervaring van de uitvoering en tegelijkertijd de overdracht naar de uitvoering te vergemakkelijken (wederkerigheid). We hebben geconstateerd dat er (te) veel spanning staat op enerzijds de inzet van capaciteit voor het reguliere werk en anderzijds de inzet van capaciteit voor I&O. Er is onvoldoende sprake van (effectieve) sturing op resultaten en prioritering van werkzaamheden/projecten als het gaat om I&O.

In 2024 is een proces opgestart om te komen tot een meerjarige samenhangende aanpak waarin de ontwikkelopgaven in portfolio's worden geordend en passend worden gemaakt op de beschikbare capaciteit. Op die manier is duidelijk waar wij aan werken, welke uren/middelen daarvoor beschikbaar zijn en kan er vervolgens over de voortgang/resultaten

worden gerapporteerd. De portfolio's worden in afstemming met de deelnemers gevuld en eind 2024 door het algemeen bestuur vastgesteld. Dit wordt een jaarlijkse cyclus zodat er kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen (dynamische planning).

Begin 2024 is een team Strategie, Beleid en Projecten (SBP) gevormd dat een centrale rol heeft voor I&O. Dit team heeft als missie: 'Ons team zorgt voor de effectieve beleidscyclus en is vliegwiel voor de organisatie'. Het team zal de verbindingen binnen en buiten de organisatie stimuleren, kennis en kunde samenbrengen om samen te werken aan de I&O. Vanuit dit team zullen de portfolio's uit de meerjarenaanpak worden gemanaged (rol van portfoliomanager). Daarnaast bevat dit team een aantal beleidsfuncties. Met dit team wordt invulling gegeven aan de Meerjarenvizie 2023-2027 als het gaat om 'in samenhang' en 'regioplatform'. Een goed voorbeeld is het WAL-overleg (Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving) waarin de regionale platformfunctie op succesvolle wijze wordt ingevuld en met de betrokken gemeenten en partners het 'beleids- en ontwikkelgesprek' wordt gevoerd. Het team SBP levert bovendien een bijdrage aan landelijke netwerken, waaronder ODNL. Naast agrarisch gaat het bijvoorbeeld om toezicht en handhaving en omgevingswet. Dit team bestaat

uit 9,3 fte (formatie 2024).

Daarnaast spelen de accountmanagers (relatiehouders) een belangrijke rol in het identificeren van ontwikkelingen op het vlak van I&O. Zij onderhouden het contact met de deelnemers, hebben als eerste zicht op de vraag en ondersteuningsbehoefte vanuit de gemeenten, signaleren de samenhang en collectiviteit en brengen dit in het Gemeenschappelijk Platform Omgevingsdienst ter sprake. Dit team bestaat uit 4 fte (formatie 2024).

In de formatie 2024 is uitgegaan van de volgende fte's voor de bedrijfsfuncties, waarbij er naast het reguliere werk (beheersing) tijd is voor ontwikkeling en innovatie:

Informatievoorziening: voor ICT is circa 20 fte beschikbaar. Deze 20 fte zijn niet volledig direct beschikbaar voor ontwikkelactiviteiten. Begin 2024 is een onderzoek uitgevoerd naar de benodigde functionaliteiten als het gaat om de ontwikkel- en innovatiekracht op het gebied van ICT en informatiegestuurd werken. Daarnaast is in juli 2024 opdracht gegeven om voor einde van het jaar een integraal strategisch beleidsdocument op informatievoorziening (in brede zin) op te leveren, met daarbij een uitvoeringsagenda voor de komende jaren

én een veranderplan gericht op het vergroten van de databewustheid in de hele organisatie. Op 15 oktober verwachten wij een 80%-versie te hebben. Daarin willen wij aansluiten bij de landelijke ontwikkelingen in pijler 3. De ODZOB voldoet aan het robuustheidscriterium voor inzet op business intelligence.

Communicatie: er is 4,3 fte beschikbaar voor interne en externe communicatie, in de meest brede zin van het woord. Vanuit deze formatie wordt een bijdrage geleverd aan ODNL.

Financiën: er is in totaal 6,8 fte beschikbaar. Het DT heeft in juni 2024 het besluit genomen de financiële functie te versterken, onder meer door extra capaciteit (1 fte) vrij te maken voor business control.

Juridisch: in het primaire proces beschikken wij over circa 10 fte die waar nodig worden betrokken bij inhoudelijke I&O werkzaamheden. Daarnaast hebben wij bij wijze van experiment voor een jaar een concernjurist ingehuurd zodat er capaciteit beschikbaar is om de juridische ontwikkelingen te kunnen adresseren. Er wordt gewerkt op basis van een concept functiebeschrijving. Op basis van een evaluatie zal in 2025 een besluit worden genomen over het formaliseren van deze functie.

1c. Evalueer op onderbouwde wijze in hoeverre u uw ontwikkelkracht en innovatieruimte voldoende acht om adequaat in te kunnen spelen op de inhoudelijke uitdagingen waar u als omgevingsdienst mee te maken heeft. Bespreek in dit kader op welke manier hierover met het bestuur wordt gesproken.

Zoals bij vraag 1a aangegeven, biedt het besluitvormingsproces voldoende (financiële) waarborgen om goed in te kunnen spelen op de uitdagingen, zowel op inhoudelijke thema's als bedrijfsvoering.

Het ambtelijke en bestuurlijke gesprek wordt gevoerd op de natuurlijke momenten, zoals bij de bespreking van de Meerjarenvisie 2023-2027, bij de jaarlijkse vaststelling van het (jaarlijkse) collectief programma en bij het ROK VTH, bodem en asbest. Daarnaast biedt de P&C-cyclus drie momenten waarop het inhoudelijke gesprek kan plaatsvinden. Dit kan in de praktijk worden versterkt. De focus in het gesprek ligt vooral op de financiële aspecten en de dienstverlening, mede omdat de voortgangs- en beleidsinformatie nog te summier is.

Succesvol is de werkwijze rond het Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving (WAL). Dit laat zien hoe het beleidsgesprek

ambtelijk-bestuurlijk op een adequate wijze kan worden vormgegeven en gevoerd. Deelnemers worden meegenomen in de actuele ontwikkelingen en kunnen hun inbreng leveren aan de ontwikkelingen en innovaties die daaruit naar voren komen. Het uitbreiden van deze werkwijze naar andere thema's uit de ontwikkelopgaven betekent dat daarvoor (soms) capaciteit voor coördinatie en inhoudelijke vakkennis binnen de ODZOB moet worden opgebouwd.

Bij het ROK VTH is voor de eerste keer een leidraad opgesteld die inzicht geeft in de verticale en horizontale relaties tussen doelen en activiteiten op een groot aantal thema's. De leidraad gaat in op de vraag hoe dat (op dit moment) kan worden gemeten. Deze leidraad kan helpen om de verbinding te maken met de opgaven die de deelnemers zien. In het kader van het Interbestuurlijk Programma versterking VTH-stelsel heeft de ODZOB bijgedragen aan de 'pilot horizontale verantwoording'. Onze pilot richtte zich op het onderzoeken of door het werken met doelen- en activiteitenbomen het gesprek meer kan worden (in)gericht op de regionale milieurisico's en het beleid en de toegevoegde waarde van de inzet van de ODZOB voor de fysieke leefomgeving. De rapportage wordt na de zomer verwacht.

❓ Wat zijn onze bevindingen?

De ontwikkel- en innovatiekracht van de ODZOB is vanuit meerdere invalshoeken van belang. Met de meerjarenaanpak en bijbehorende governance kunnen onze deelnemers meer dan nu richting en sturing geven aan (het tempo in) onze ontwikkeling en wordt een I&O-agenda vastgesteld die van voldoende middelen is voorzien. Daarmee denken wij onze kracht op het gebied van I&O zowel strategisch als tactisch te hebben geregeld.

Aandachtspunt daarbij is hoe wij toe kunnen groeien naar een beleidscyclus die ons in staat stelt onze doelen-resultaten-activiteiten te verbinden met de landelijke, regionale en lokale doelen zodat het 'beleidsgesprek' in onze regio goed kan worden gevoerd en voor gemeenteraden en provinciale staten de toegevoegde waarde van de ODZOB inzichtelijk is. De planning & control (P&C) cyclus is de financiële vertaling van de beleidsinhoudelijke keuzes en volgt de beleidscyclus. Dat vraagt een doorontwikkeling van de huidige werkwijze.

2. Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB heeft een meerjarige innovatieagenda die is voorzien van voldoende middelen om deze uit te kunnen voeren en daarbij flexibel in te kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen.

2a. Beschrijf hoe uw omgevingsdienst borgt dat zij beschikt over financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie, en welke activiteiten hieruit worden gefinancierd. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **Beschikbare financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie**
- **Wat wordt er met de budgetten gedaan en waarom hebben juist die activiteiten prioriteit**
- **Reflectie op de gegevens over financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie in de rapportage 'Omgevingsdiensten in Beeld',**
- **Besteding voor implementatie Omgevingswet.**

Zoals bij vraag één aangegeven zitten de budgetten die voor I&O worden ingezet op verschillende plekken in de begroting. Het is op dit moment nog niet altijd duidelijk

welke activiteiten/projecten kunnen worden bestempeld als I&O, volgens de definitie van het robuustheidscriterium. De verbeteraanpak die eind 2024 aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd, zal dit inzichtelijk maken. De beschikbare budgetten voor I&O zijn als volgt:

1. De Innovatie- en Ontwikkel (I&O) activiteiten die voortvloeien uit het ROK VTH worden gefinancierd uit deze werkprogramma's. Daarnaast bevatten de werkprogramma's uren voor gerelateerde werkzaamheden, dit zijn alle ondersteunende en coördinerende werkzaamheden die de VTHA-teams uitvoeren;
2. De ODZOB beschikt (vormgegeven in de begroting) over een programma regionale samenwerking. Daaronder vallen de collectieve taken. Dit zijn enerzijds structurele werkzaamheden en anderzijds projecten. Sommige van deze werkzaamheden/projecten kunnen worden gezien als I&O. De omvang van de collectieve taken in 2024 bedraagt ruim €1,4 miljoen en dit betreft circa 9.500 uren. Met collectieve taken werken we aan:
 - Structurele VTHA-taken ten behoeve van

de gehele regio (waaronder bijvoorbeeld de consignatiedienst (klachten, meldingen). De collectieve taken zijn slechts ten dele gericht op ontwikkeling en innovatie (dit geldt bijvoorbeeld voor het Werkprogramma agrofood en leefomgeving gericht op nieuwe VTHA-ontwikkelingen bij de intensieve veehouderij).

- Eenmalige projecten gericht op onder andere implementatie van nieuwe wet- en regelgeving. Ontzorgen en ondersteunen van de regio door inzet van deskundigheid en advies. Ontsluiten van data voor de VTH-taakuitvoering door middel van dashboards. Een aantal van deze eenmalige projecten bestaan uit nieuwe ontwikkelingen en of innovatie ten behoeve van de uitvoeringstaken van de organisatie. Hiervoor stelt het bestuur jaarlijks een programmering vast waardoor het bedrag kan wisselen afhankelijk van de wens en bereidheid van de deelnemers om bepaalde projecten te financieren.
- 3. Onder het regionale programma werken we aan het Programma Omgevingswet. Dat richt zich op de regionale implementatie van de wet (incl. nazorg) en het Programma

omgevingsveiligheid met een regionale aanpak gericht op reductie van risico's van activiteiten in de leef- en woonomgeving. De omvang van deze programma's zijn in 2024 respectievelijk ca. 490.000 euro en ca. 160.000 euro. Over de invulling van deze budgetten vindt afstemming plaats met de deelnemers. De rapportage over voortgang en resultaten gebeurt via de P&C-cyclus. Daarnaast valt onder het regionaal programma de bijdrage (ca. 390.000 euro) aan Samen Sterk in Brabant (SSiB) gericht op toezicht en handhaving in het buitengebied op afvaldumping, stroperij en wildcrossen.

4. Specifieke uitkeringen (SPUK VTH en SPUK THE) vanuit het Rijk vormen extra middelen voor de ODZOB. Hier ligt een specifieke programmering onder waarmee wij onder meer projecten en activiteiten uitvoeren die wij als I&O zien. Waar mogelijk maken wij gebruik van andere subsidiemogelijkheden om projecten op het gebied van I&O uit te voeren.
5. Het komt voor dat binnen het werkprogramma een of meerdere deelnemers een specifieke opdracht geven op het gebied van I&O. Zo is/wordt in opdracht van de provincie een dashboard en verbeterd werkproces ontwikkeld

voor de uitvoering van de provinciale taak op het gebied van zwemwater en bodemenergiesystemen.

6. Een andere financiële component voor I&O is geregeld via de indirecte uren. In de opbouw van de declarabele uren zijn per medewerker in het primair proces gemiddeld 15 ontwikkel- en innovatie-uren per jaar beschikbaar. Het gaat om ca. 3000 uur. Hier ligt op dit moment geen programmering onder.
7. In 2023 en 2024 is een budget voor Fitte organisatie beschikbaar gesteld. Daarmee heeft het bestuur via een tijdelijke verhoging van het tarief financiële ruimte gemaakt voor investeringen in een fitte organisatie en fitte werkprocessen. Het gaat om een bedrag van ca. 400.000 euro.
8. In de ontwerpbegroting 2025 is een structureel Ontwikkelbudget (stelpost) van 800.000 euro opgenomen om de eventuele investeringen die voortvloeien uit de meerjarenaanpak te kunnen bekostigen (zie vraag 1). Op 12 september 2024 wordt de begroting vastgesteld. Op 19 december 2024 wordt naar verwachting een besluit genomen over de inzet van het ontwikkelbudget (incidenteel en structureel) en is inzichtelijk

welk deel daarvan kan worden gezien als I&O.

Zoals uit voorgaande blijkt is de ODZOB niet een van de 20 omgevingsdiensten die beschikt over een specifiek innovatiebudget en heeft daarmee geen informatie kunnen aanleveren voor de rapportage 'Omgevingsdiensten in Beeld' (2023). Zoals onder vraag 1 aangegeven wordt gewerkt aan een meerjarige samenhangende aanpak op inhoud en bedrijfsvoering. Daaruit zal een innovatieagenda voortvloeien die van financiële dekking is voorzien.

De implementatie van de Omgevingswet door de ODZOB volgde na een daartoe verstrekte bestuursopdracht in een afzonderlijk Programma Omgevingswet. Dit bestreek in de periode 2020 t/m 2022 een totaalbedrag van €2,1 miljoen. In 2023 veranderde de scope naar 'voor- en nazorg Omgevingswet'. De bestedingen in 2023 kwamen uit op ruim €0,4 miljoen. Met het budget 2024 bedraagt de financiële inzet op de implementatie van de Omgevingswet ca. 3 miljoen euro.

2b. Evalueer op onderbouwde wijze in hoeverre u de voor u beschikbare middelen voor ontwikkeling en innovatie voldoende acht om adequaat in te kunnen spelen op de inhoudelijke uitdagingen waar u als omgevingsdienst mee te maken heeft (zoals genoemd bij de beantwoording van vraag B1a).

Het algemeen bestuur heeft bij de kadernota 2025 aangegeven dat het te vroeg is om voor innovatie en ontwikkeling extra middelen in de begroting op te nemen, alleen om te voldoen aan de Kritische Prestatie-indicatoren (KPI's). Er is toegezegd dat op basis van de meerjarige innovatieagenda in kaart wordt gebracht of er aanvullende middelen beschikbaar moeten komen. De meerjarenaanpak zal hier inzicht in geven. De opgaven op I&O betreffen niet alleen inhoudelijke uitdagingen (beleid, wet- en regelgeving) maar zeker de (door)ontwikkeling van de organisatie. Zo liggen er de nodige opgaven op het gebied van ICT en strategische personeelsontwikkeling.

Voor wat betreft de I&O op het gebied van de bedrijfsvoering is een kanttekening dat wij geen vaste capaciteit beschikbaar hebben. De formatie op de bedrijfsvoeringsfuncties kan fluctueren als gevolg van de financieringsmethodiek waarin de personele overhead is gemaximeerd op

20% en is afhankelijk van het aantal uren dat in het primaire proces wordt gecontracteerd én gerealiseerd voor het betreffende jaar. Dat heeft twee effecten. De omvang van de overhead kan van jaar tot jaar verschillen én lopende het jaar moet terughoudend worden omgegaan met de (vaste) invulling van vacatures omdat de financiële dekking afhankelijk is van het aantal daadwerkelijk gerealiseerde uren in het primair proces (financieel risico).

❓ Wat zijn onze bevindingen?

De ODZOB heeft een proces in gang gezet om te komen tot een meerjarige samenhangende aanpak voor de inhoudelijke thema's en de bedrijfsvoering. Uit deze meerjarenaanpak zal de innovatieagenda worden gedestilleerd en wordt inzichtelijk gemaakt welke financiële middelen daarvoor worden ingezet. Het bestuur zal op basis van scenario's een besluit nemen over deze agenda en de mogelijk aanvullende financiële middelen. De hoogte van het budget is daarbij geen doel op zich maar een middel om een gedeelde ambitie I&O te realiseren. Met de governance (portfoliomanagement) en dynamische programmering van de meerjarenaanpak is voldoende geborgd dat de ODZOB kan inspelen op actuele ontwikkelingen.

Een aandachtspunt is de financiering(smethodiek) van de I&O-

capaciteit op de bedrijfsfuncties. Door in de begroting te gaan werken met een programma bedrijfsvoering wordt een stabiele geldstroom en daarmee continuïteit gegarandeerd. Het draagt bij aan de open en transparante besluitvorming voor het bestuur. Daarmee sluiten wij aan bij de aanbevolen financieringssystematiek vanuit het Interbestuurlijk programma VTH-stelsel. Het is nog onzeker of deze wijziging in de methodiek door de deelnemers wordt overgenomen.

3. Investeren in informatiemanagement en digitalisering

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB werkt vanuit een strategisch beleidskader aan de verbetering en ontwikkeling van de informatiehuishouding en het informatiegestuurd werken. De basis voor dit kader is een ambtelijk en bestuurlijk gedragen meerjarig uitvoeringsprogramma. Daarvoor zijn voldoende capaciteit en financiële middelen beschikbaar. Onze medewerkers zijn zich bewust van het belang van informatiegestuurd werken en de kwaliteit van registratie die daarvoor nodig is. Er wordt continue gewerkt aan de verbetering van de werkprocessen via een lean aanpak. Wij zijn aangesloten op de landelijke ontwikkeling op het gebied van informatievoorziening.

3a. Beschrijf de uitdagingen die u voor uw omgevingsdienst ziet op het vlak van informatiemanagement en digitalisering in brede zin, en datakwaliteit in specifieke zin.

In de afgelopen jaren zijn stappen gezet om de ICT op niveau te krijgen en klaar te zijn voor de toekomst. Het ICT-team is geprofessionaliseerd. Er zijn voor de verschillende disciplines drie sub-teams waardoor duidelijker is voor zowel de

medewerkers als organisatie wie waarvoor aan de lat staat. Kernapplicaties als Powerbrowser en AFAS (personeels- en financieel systeem) zijn geïmplementeerd. We beschikken over een Datawarehouse waaruit wij met Power BI dashboards ontwikkelen om informatiegericht te kunnen werken. De kwetsbare IT-infrastructuur op basis van lokale servers is afgebouwd en we werken in de cloud met een meer stabiele en snelle IT-omgeving op basis van laptops (Microsoft 365) voor alle medewerkers. Wij zien uitdagingen op de volgende onderwerpen:

- Wij beschikken niet over een actueel strategisch informatiebeleid waarop wij onze keuzes kunnen baseren en gericht kunnen werken aan verbetering en ontwikkeling van onze informatiehuishouding.
- Onze informatiehuishouding is in de basis niet op orde. Bijvoorbeeld: ons inrichtingenbestand en locatiedossiers en de toegankelijkheid daarvan voldoen niet aan de verwachtingen (juist, tijdig, volledig) en er wordt nog te veel om het zaakstelsel heen gewerkt. De archiefinspectie heeft duidelijk gemaakt dat de archivering aandacht nodig heeft.
- De onderliggende werkprocessen zijn op hoofdlijnen beschreven en vragen

een doorontwikkeling om met onze 22 deelnemers toe te groeien naar meer uniformiteit. Standaardisatie van systemen, werkprocessen en informatie wordt steeds belangrijker om op stelselniveau inzicht te krijgen en in te kunnen spelen op ontwikkelingen én draagt bij aan meer efficiency.

- Onze kernapplicaties zijn (deels) nog ingericht op minimale functionaliteit en moeten worden uitgebouwd om deze effectiever en efficiënter te kunnen gebruiken en om goede informatie op te kunnen leveren voor informatiegestuurd werken.
- Informatiegestuurd werken wordt steeds belangrijker voor het monitoren en rapporteren over resultaten, trends en risico's. Zo krijgen we inzichtelijk waar de inzet de meeste toegevoegde waarde oplevert voor de fysieke leefomgeving én voor de beleidsvorming en het rondmaken van de beleidscyclus (big 8).
- Aansluiten op de landelijke ontwikkelingen vanuit de pijlers van het Interbestuurlijk Programma (IBP). De grootste ontwikkeling zit in pijler 3 maar in de andere pijlers zien wij diverse onderwerpen die invloed hebben op de inrichting van onze informatiehuishouding.

- Cultuur en datavolwassenheid: het bijhouden van nieuwe technologische ontwikkelingen en het effectief integreren van innovatieve oplossingen in bestaande systemen en processen kan een uitdaging zijn. Het vereist een cultuur van innovatie en een flexibele aanpak om snel te kunnen reageren op veranderingen en nieuwe mogelijkheden. Een voorbeeld hiervan is de komst van AI. Niet alle medewerkers beschikken al over de benodigde vaardigheden om mee te ontwikkelen met de groeiende digitalisering. Dit zal in de komende jaren een steeds grotere uitdaging en aandachtspunt worden.
- De datakwaliteit van de gegevens kan en moet beter. Het implementeren van processen en procedures voor gegevensvalidatie en -correctie is de komende tijd nodig om te zorgen voor de kwaliteit van de gegevens (kwaliteit is meetbaar accurate, beschikbare, en bruikbare gegevens, oftewel in hoeverre zijn de gegevens geschikt voor het doel waarvoor ze gebruikt moeten worden).
- Samenwerking in de keten: het delen van informatie met deelnemers (bv locatiedossiers) is een aandachtspunt. We zien de trend dat de techniek steeds meer ondergeschikt raakt aan (beheer van) de kernapplicaties en data-analyses en databeheer.

- Privacy en beveiliging van gegevens: dit is van groot belang en omvat niet alleen het beschermen tegen cyberaanvallen, maar ook het naleven van wet- en regelgeving voor gegevensbescherming, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Met het implementeren van de maatregelen voor de baseline Informatievoorziening werken wij toe naar het voldoen aan de Europese Network and Information Security directive (NIS-2).

3b. Beschrijf hoe uw omgevingsdienst borgt dat zij beschikt over tijd en middelen om te investeren in informatiemanagement en digitalisering in brede zin en datakwaliteit in specifieke zin. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **Inzicht in huidige stand van informatiemanagement (aansluiten Inspectieview Milieu, zaaksystemen, Digitale vergunning, aansluiting DSO, Bodem informatiesysteem, GIR (indien van toepassing), REV, Signaleringskaart, etc.).**
- **Overzicht van geplande investeringen in ICT, en waarom juist die activiteiten prioriteit hebben gekregen,**
- **Zijn deze voldoende om gestelde doelen te bereiken?**

▪ Samenwerking op investeringen in informatiesystemen binnen en/ of buiten de regio (bijvoorbeeld gezamenlijke aanbestedingen).

Gezien de uitdaging waar de ODZOB voor staat, zijn dit jaar drie maatregelen genomen:

1. Er is een strategisch overleg ingericht voor informatievoorziening, processen, kwaliteit en informatie. Daarin zijn alle ICT-disciplines en de VTH-kant vertegenwoordigd en zorgen wij voor een gestructureerde, planmatige aanpak. Het doel van dit overleg is het bepalen van de strategische kaders en tactische lijnen (prioriteren en volgorde der dingen), verdelen beschikbare capaciteit, bewaken van de voortgang op grote en kleine verbeteringen, prioriteren en sturing op de uitvoeringsagenda, verdelen schaarse capaciteit, bepalen van randvoorwaarden om resultaten te kunnen halen, verduidelijken van rollen en verantwoordelijkheden en aandacht geven aan de veranderkant in de organisatie.
2. Wij gaan een lean structuur opbouwen om de ontwikkel- en innovatiekracht in de teams te stimuleren en te ondersteunen. Daarvoor stellen wij een uitvoeringsprogramma op dat onderdeel zal zijn van de meerjarige en samenhangende verbeteraanpak.

3. Er is opdracht gegeven voor een integrale actualisatie van het strategische informatiebeleid en het opstellen van een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren als een veranderplan voor de hele organisatie. Deze opdracht wordt nog dit jaar opgeleverd en zal onderdeel zijn van de meerjarige en samenhangende verbeteraanpak. Wij oriënteren ons daarbij op de landelijke ontwikkelingen (IBP).

De stappen 2 en 3 zullen zichtbaar maken of wij de uitvoeringsprogramma's binnen de bestaande capaciteit en middelen kunnen vormgeven. Als er meer financiële middelen nodig zijn, nemen we deze mee in het voorstel (scenario's) over de inzet van het Ontwikkelbudget van 800.000 euro.

De volgende elementen lichten we toe.

Aansluitingen systemen: het zaakstelsysteem ondersteunt de koppelingen naar Inspectieview milieu, DSO en andere landelijke voorzieningen. Het REV en Bodeminformatiesysteem zijn externe systemen, vooralsnog zonder (API) koppeling. We hebben de beschikking over een datawarehouse waarmee data uit systemen via dashboards ontsloten kan worden.

Geplande investeringen: in 2022 hebben we het nieuwe VTH-systeem ingevoerd, in 2023 het

datawarehouse ingericht. In 2024 zijn we gestart met het nieuwe ERP systeem (AFAS) en hebben we de digitale werkplek compleet veranderd. Voor de komende periode zijn nog geen concrete investeringen gepland in techniek of systemen, in afwachting van de resultaten van de hiervoor onder 3 genoemde opdracht.

Het behalen van gestelde doelen: de afgelopen jaren hebben wij gewerkt aan het creëren van een stabiele situatie voor onze kernapplicaties (zaakstelsysteem, financieel en personeelssysteem). Op basis van de uitvoeringsagenda zoals onder 3 bedoeld in samenhang met de meerjarige verbeteraanpak stellen we concrete doelen vast voor de komende jaren en wordt het portfoliomanagement ingericht.

Samenwerking op investeringen in informatiesystemen: daar waar mogelijk maakt de ODZOB gebruik van regionale aanbestedingen via het Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (BIZOB). Het zaakstelsysteem Powerbrowser is samen met een flink aantal deelnemers aanbesteed. De ODZOB heeft de regie in een gemeenschappelijke beheerorganisatie van dit systeem. We denken na over hoe we het delen van informatie met onze deelnemers en op termijn met burgers en bedrijven mogelijk kunnen maken. De ODZOB is vertegenwoordigd in de werkgroep Pijler 3 van het IBP.

3c. Evalueer op onderbouwde wijze in hoeverre u de voor u beschikbare middelen om te investeren in informatiemanagement en digitalisering voldoende acht om adequaat in te kunnen spelen op de uitdagingen waar u als omgevingsdienst mee te maken heeft.

Zie het antwoord op vraag 3b. Tot op dit moment zijn de ICT-budgetten nog niet beperkend geweest. Voor de toekomst verwachten wij dat de huidige middelen voor ICT niet toereikend zullen zijn om aan alle uitdagingen op het gebied van informatiemanagement en digitalisering te kunnen voldoen. Een specifieke onderbouwing is daarom nu nog niet te geven. De omvang is afhankelijk van het inhoudelijke ambitieniveau en het gewenste tempo dat het bestuur wil volgen bij de besluitvorming over de meerjarige samenhangende verbeteraanpak en de extra inzet vanuit het (structurele) Ontwikkelbudget van 800.000 euro.

? Wat zijn onze bevindingen?

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet die ons in een stabiele en goed beveiligde IT-omgeving hebben gebracht: de kernapplicaties zijn vervangen en we zijn met ons Dataware house en Power BI in staat informatiegestuurd te werken.

De informatiehuishouding vraagt daarbij aandacht. Om strategischer in te kunnen spelen op de uitdagingen op het gebied van informatiemanagement en de kwaliteit van onze werkprocessen hebben we daarom in 2024 maatregelen genomen. Er is een Ontwikkelbudget beschikbaar waarmee het bestuur integraal kan afwegen of meer middelen beschikbaar moeten worden gesteld. Een aandachtspunt is om in goed overleg met onze deelnemers tot meer uniforme werkprocessen te kunnen komen.

4. Ruimte voor landelijke inhoudelijke afstemming

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB is betrokken bij de landelijke en provinciale gremia op de onderwerpen die relevant zijn voor de uitoefening van haar taken op de basis- en verzoektaken en die relevant zijn in de regio Zuidoost-Brabant. De ODZOB neemt deel op basis van wederkerigheid (halen en brengen).

4a. Beschrijf welke behoefte uw omgevingsdienst heeft aan ruimte voor landelijke inhoudelijke afstemming.

Landelijke inhoudelijke afstemming is voor de uitvoering van onze taken nuttig en noodzakelijk. Het geeft invulling aan onze Meerjarenvizie 2023-2027, door kennis in te kunnen zetten in de operationele cyclus (Fundament op orde), door in de beleidscyclus de vertaling van het landelijke en provinciale beleid naar de uitvoering te maken (In samenhang) en door relevante kennis beschikbaar te stellen voor onze deelnemers (Regioplatform) op de thema's veilig, gezond, duurzaam en omgeving. De ODZOB hecht aan wederkerigheid, het gaat om halen en brengen. Door kennis te delen, kan de deskundigheid worden verrijkt, door samen te delen en beleid

en producten te ontwikkelen hoeven niet alle diensten zelf het wiel uit te vinden. Via het IBP krijgt inhoudelijke samenwerking een sterke impuls, waarin kennisdeling een van de pijlers is. Het is wel nodig dat Omgevingsdienst NL dit op een goede manier borgt, zodat zowel op operationeel niveau en strategisch niveau inhoudelijke samenwerking wordt gezocht en geborgd. De ODZOB is een voorstander van landelijke inhoudelijke afstemming.

4b. Beschrijf hoe uw omgevingsdienst borgt dat zij beschikt over ruimte voor landelijke inhoudelijke afstemming. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **Landelijke inhoudelijke afstemming over nieuwe ontwikkelingen (ZZS, CE, E-transitie, Ow, KRW) en/of klassieke milieutaken (zoals afstemming over normstelling, BBT, etc.).**
- **Landelijke afstemming over de plustaken (bouw, groentaken, RO, EV, water).**

Deelname aan landelijke netwerken is geborgd in de beschikbare capaciteit. Meestal worden uren gedekt uit het regionaal (collectief) programma in onze begroting. Verder is er soms

dekking vanuit specifieke uitkeringen (SPUK VTH en SPUK THE). Soms worden uren geboekt op opleiding of teamuren. De inzet van managers zit in de overhead. Vanuit het programma collectieve taken is 700 uur per jaar beschikbaar voor provinciale afstemming. Voor de thema's bodem, ZSS, landbouw is per thema indicatief 100 uur beschikbaar per thema voor landelijke afstemming.

De ODZOB neemt deel aan verschillende kennisnetwerken in Omgevingsdienst NL verband, zoals het kennisnetwerk Omgevingswet, het landelijk kern- en verbetersteam Omgevingswet, Juridisch netwerk, het Vakberaad VTH, het Vakberaad bedrijfsvoering en samen met andere diensten wordt kennis gedeeld in gezamenlijke innovatieve projecten zoals het project Kennisuitwisseling modern toezicht in Nederland (2023-2024) en de voorloper, het project Kennisbank toezicht risicorelevante bedrijven. Daarnaast zijn wij betrokken bij:

- Omgevingswet: de ODZOB neemt actief deel in het landelijk kernteam Omgevingswet van ODNL. Hiervoor is per jaar 200 uur beschikbaar.
- Zeer Zorgwekkende stoffen (ZZS):

Provinciaal overleg: 6-wekelijks overleg over uitvoeringsaspecten en actuele ontwikkelingen m.b.t. ZZS. Bij dit overleg is ook het RIVM betrokken. Landelijk overleg: ODNL-werkgroep juridische aspecten ZZS.

- Circulaire economie (CE): op dit moment vindt er nog onvoldoende landelijke afstemming plaats op CE. Hier lijkt nu wel ontwikkeling op te komen. Op enkele deelonderwerpen vindt wel landelijke afstemming plaats via het IPO WAB overleg. Af en toe benaderen we individuele omgevingsdiensten om te klankborden. We stemmen vooral af op provinciaal niveau.
- E-transitie: Er wordt landelijk afgestemd over toezicht op energiebesparing. Er wordt onvoldoende landelijk afgestemd tussen omgevingsdiensten over andere deelonderwerpen van energietransitie. Afstemming vindt vooral plaats binnen de regio met gemeenten en provincie in het kader van de Regionale Energie Strategie. Daar is de ODZOB bij betrokken.
- Kader Richtlijn Water (KRW) en Water: dit werk valt vooral onder de provinciale opdracht en overleggen zijn op provinciaal niveau ingericht. Er is circa 50 uur beschikbaar voor landelijke afstemming.
- Bouw: Landelijk geen betrokkenheid, op provinciaal niveau is er overleg met OMWB en ODBN (ODZOB heeft met de

ODBN een samenwerkingsovereenkomst m.b.t. bouwen en milieu). Op regionaal niveau overlegt ODZOB met de gemeenten waarvoor bouwtaken worden uitgevoerd en de ODZOB is vaste deelnemer van regionale (ROEB)-overleg (meerdere gemeenten in de omgeving).

- Ruimtelijke kwaliteit en erfgoed: de ODZOB heeft zich in 2024 aangesloten bij de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit (landelijke organisatie voor het bewaken en bevorderen van de advisering over de kwaliteit van de gebouwde omgeving). Op persoonlijke titel zijn meerdere medewerkers ingeschreven in het Architectenregister en aangesloten bij beroepsverenigingen zoals Bond Nederlandse Architecten (BNA), Bond Nederlandse Stedenbouwkundigen en Planologen (BNSP), Nederlandse vereniging voor Archeologen (NVvA). Er vindt structureel overleg plaats tussen de erfgoeddeskundigen van de ODZOB en de erfgoeddeskundigen van deze regio van de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed (RCE).
- Natuur & Groen: ODZOB is vertegenwoordigd in diverse informatienetwerken waaronder het Gemeentelijk Netwerk Natuur en Groen (GNNG) van de VNG. Daarnaast overleg in provinciaal verband met ODBN en OMWB en landelijk in OmgevingsdienstNL.
- Externe Veiligheid (EV): ODZOB heeft zitting

in het landelijk platform veilige fysieke leefomgeving (LPVL). Daarnaast is er overleg op provinciaal niveau met de drie Brabantse omgevingsdiensten (inzet circa 150 uur per jaar).

- Ruimtelijke Ordening (RO): Overleg met de drie Brabantse diensten.
- We zijn voor OmgevingsdienstNL aangesloten bij de landelijke milieukamer voor strafrecht, hier wordt circa 70-90 uur op ingezet.
- Daarnaast worden eigen accenten gezet bijvoorbeeld ten aanzien van kennisontwikkeling op gebied van onder andere innovatieve stalsystemen, ZZS en circulaire economie.

4c. Evalueer op onderbouwde wijze in hoeverre u de voor u beschikbare ruimte voor landelijke inhoudelijke afstemming voldoende acht om adequaat in te kunnen spelen op de uitdagingen waar u als omgevingsdienst mee te maken heeft. Bespreek in dit kader ook op welke manier hierover met het bestuur wordt gesproken.

De ODZOB richt zich vooral op thema's die in onze regio spelen en die passen binnen de pijlers veilig, gezond, duurzaam en omgeving van de Meerjarenvisie 2023-2027, naast de algemene onderwerpen zoals Omgevingswet

en het IBP. Deze balans van halen en brengen, zoeken we bovenregionaal door samen te werken met de andere omgevingsdiensten in Noord-Brabant. Met het bestuur stemmen wij onderwerpen af die van bestuurlijk belang, hetzij met de portefeuillehouders van het DB, hetzij door voorstellen in het DB/AB bij de invulling van het regionaal programma. De afgelopen jaren is daardoor voldoende ruimte geweest om de inhoudelijke landelijke en provinciale afstemming in te kunnen vullen.

❓ Wat zijn onze bevindingen?

De ODZOB beschikt over voldoende ruimte om op basis van wederkerigheid deel te kunnen nemen en een bijdrage te leveren aan de landelijke en provinciale inhoudelijke afstemming. Dat geldt zowel voor de basistaken als de plustaken. De Meerjarenvisie 2023-2027 geeft hier inhoudelijk richting aan. Via de programmering in het regionaal programma kan de ODZOB het gesprek met het bestuur goed voeren en is er flexibiliteit om de inzet bij te sturen. Met het opbouwen van een kennisnetwerk via bureau ODNL verwacht de ODZOB dat de landelijke inhoudelijke afstemming een impuls zal krijgen. Daar zijn wij goed op aangesloten. Wij zien daarom op dit punt geen aandachtspunten voor de ODZOB.

5. Ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering van het personeel

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB heeft een samenhangend opleidingsprogramma voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering. Wij voldoen aan kwaliteitscriteria 3.0 (nu: 2.3). Er zijn voldoende uren en financiële middelen beschikbaar.

5a. Beschrijf welke behoefte uw omgevingsdienst heeft aan (budgettaire) ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering van het personeel.

De behoefte bestaat uit twee componenten: tijd en geld. De opleidingsuitgaven bedragen in 2024 ongeveer 2,1% van de loonsom. Rekening houdend met de geplande ureninzet van medewerkers voor opleiding gaat het om ca. 7,5 %. De ODZOB is daarom van mening dat wij in financiële zin voldoen aan het robuustheidscriterium van 3% van de loonsom.

Per fte is binnen de ODZOB van de 1.476 aanwezige uren, 170 uren beschikbaar voor niet-declarabele activiteiten (zoals: teamoverleg, opleidingen, interne projecten, innovatie en trainees). De druk die medewerkers binnen de huidige financieringsmethodiek

(afrekenen op uur/factuur) ervaren om declarabel te zijn leidt ertoe dat het opleidingsbudget doorgaans niet volledig benut wordt en er in de praktijk (te) weinig tijd wordt besteed aan kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering.

De remmende factor in het volgen van opleidingen is dus niet zozeer het opleidingsbudget zelf maar het productiviteitsverlies (uren die nodig zijn) om de opleiding te volgen. Daarbij is van belang dat onze ervaren medewerkers tijd kunnen besteden aan het begeleiden en op weg helpen van onze nieuwe medewerkers (niet alleen trainees).

De ODZOB kent geen centraal opleidingsprogramma met daarin opgenomen het reguliere onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden én de benodigde investeringen in opleiding en training t.b.v. nieuwe kennis, kunde en vaardigheden. Het beschikbare budget zetten we in voor de opleidingsvraag die gedurende het jaar opkomt.

In 2024 waren vanuit het budget Fitte organisatie middelen beschikbaar voor de (eenmalige) kosten voor het onderzoek naar de

kwaliteitscriteria 2.3.

5b. Beschrijf hoe uw omgevingsdienst borgt dat zij beschikt over (budgettaire) ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering van het personeel. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- Beschikbare (budgettaire) ruimte
- Reflectie op gegevens over financiële middelen voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering in de rapportage 'Omgevingsdiensten in Beeld',
- Vrij te besteden budget per medewerker of overall programma voor de dienst?
- Voorbereiding inwerkingtreding van de Ow.

Om meer zicht en grip te krijgen op de (budgettaire) behoefte stelt de ODZOB in 2024 een meerjarig opleidingsprogramma op. Daarbij brengen we de visie op kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering en de opleidingsbehoefte binnen de organisatie in kaart en maken wij een (meerjarige) planning. De visie heeft aandacht voor de behoeften van

individuele medewerkers, van verschillende teams of functiegroepen en van de organisatie als geheel. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het dashboard waarin wij de kwaliteitscriteria monitoren. Onze medewerkers hebben daarvoor hun individueel portfolio ingevuld. In het dashboard zijn de resultaten inzichtelijk en kunnen dwarsverbanden worden gelegd zodat gericht en in-company trainingen kunnen worden georganiseerd. Wij verwachten daarin veel van de ODNL Academie omdat de drempel voor het volgen van een opleiding wordt verlaagd.

Op basis van het opleidingsprogramma stellen we vast of er noodzaak is voor een verhoging van het budget en de uren voor opleiding en op welke wijze dat kan worden gefinancierd. Dit is een van de onderdelen die we vervolgens kunnen meenemen in de besluitvorming over de meerjarige samenhangende verbeteraanpak en de besteding van het (structurele) Ontwikkelbudget van 800.000 euro dat in de begroting 2025 is opgenomen.

Reflectie op Omgevingsdiensten in beeld: de ODZOB is een van de diensten die uitgaat van 2% van de loonsom als budget voor opleidingen. Uitgaande van circa 185 fte in vaste dienst, betekent dit circa €1.945 per fte. Dit is meer dan het dubbele van het bedrag

van € 850 dat in het rapport als landelijk gemiddelde wordt neergezet.

Het bestuur van de ODZOB heeft in de aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet een programma goedgekeurd, waarin tijd en ruimte was opgenomen voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering. Door het veelvuldige uitstel van de start van de Omgevingswet is enkele malen geschoven met de hierbij behorende (opleidings-) voorbereidingen. Het overall-beeld is dat er voldoende ruimte was bij de voorbereiding op de Omgevingswet en dit loopt door. De ODZOB heeft een vraagbaak-team voor medewerkers ingericht.

5c. Evalueer op onderbouwde wijze in hoeverre u de voor u beschikbare ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering van het personeel voldoende acht om adequaat in te kunnen spelen op de uitdagingen waar u als omgevingsdienst mee te maken heeft.

Zoals bij vraag 5b aangegeven, zijn er zowel geld als uren nodig om te komen tot een gedegen kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering. Beide randvoorwaarden staan niet los van elkaar. De afgelopen jaren is het opleidingsbudget niet volledig benut. De bottleneck zit niet

zozeer in het beschikbare opleidingsbudget (materiële uitgaven) maar binnen de huidige financieringsmethodiek die uitgaat van declarabele uren. Door het ontbreken van een organisatiebreed opleidingsprogramma weten we eigenlijk niet goed of de (financiële) ruimte voldoende is om adequaat in te kunnen spelen op de uitdagingen van de ODZOB.

Wat zijn onze bevindingen?

De (financiële) ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering lijkt de afgelopen jaren voldoende aanwezig te zijn geweest. Met het meerjarig opleidingsprogramma dat we in 2024 opstellen, maken we inzichtelijk wat nodig is in geld en uren en wordt dit eind 2024 aan het bestuur voorgelegd als onderdeel van de besteding van het Ontwikkelbudget. Daarnaast zijn er nog een aantal aandachtspunten:

- Het inbouwen van 'verplichte' bijscholing (zoals bij BOA's) kan helpen om medewerkers hun jaarlijkse kennisontwikkeling concreter in te laten vullen.
- Meer aandacht in het jaarlijkse 'Goede gesprek' met de medewerker voor nut en noodzaak om bij te blijven op het vakgebied en maken van concrete afspraken daarover.
- Aan de hand van de aanbevelingen uit pijler 1 van het IBP kijken welke aanpassingen mogelijk zijn in de financieringsmethodiek om zo het knelpunt voor de uren op te lossen.

6. Betrokkenheid bij- en voorbereid zijn op wijzigingen in wet- en regelgeving

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB is actief betrokken bij de voorbereiding van nieuwe wet- en regelgeving en levert via diverse overlegvormen (landelijk, ODNL, Provinciaal) een bijdrage aan het inzichtelijk maken van de uitvoeringsconsequenties zodat daar in nieuwe wet- en regelgeving rekening mee kan worden gehouden.

6a. Beschrijf hoe uw omgevingsdienst borgt dat zij betrokken is bij- en voorbereid op wijzigingen in wet- en regelgeving. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **Decentralisatie van de bodemtaken: is er helderheid over de wijze waarop deelnemers hiermee omgaan? Zijn deze belegd bij de omgevingsdienst of juist niet? Of zijn er nog andere samenwerkingsvormen in de regio?**

Bij vraag 4a t/m 4c is toegelicht dat de ODZOB actief deelneemt in landelijke gremia, waaronder de activiteiten van

Omgevingsdienst NL. Daarin is veranderende wet- en regelgeving onderwerp van gesprek en wordt bijgedragen aan het opstellen van inhoudelijke reacties richting Rijk en koepels (IPO, VNG, UvW) om vanuit de uitvoeringspraktijk wet- en regelgeving te verbeteren. De ODZOB maakt deel uit van het juridisch netwerk van Omgevingsdienst NL (t.b.v. Omgevingswet). Daarnaast worden vakliteratuur en berichtgeving in de gaten gehouden, waaronder de Internetconsultaties van het Rijk, om tijdig te kunnen inspringen op ontwikkelingen. Team Juristen van ODZOB wordt betrokken bij het toetsen van wetgeving en de gevolgen daarvan voor de ODZOB. Ook op regionaal en provinciaal niveau – onder andere structureel overleg tussen de drie Brabantse omgevingsdiensten – zijn we actief en signaleren we ontwikkelingen en reageren we waar nodig gezamenlijk.

De decentralisatie van de bodemtaken vullen wij in de regio deels in door medewerkers adviestaken uit te laten voeren bij gemeenten. Beleidsmakers krijgen advies over bodemtaken

en waar zij in het kader van de bevoegdheid rekening mee moeten houden. De basistaken onder de OW zijn volledig belegd bij de ODZOB.

Binnen de regio Zuidoost-Brabant voeren we met de beleidsmedewerkers milieu en/of ruimtelijke ordening (van provincie en gemeenten) 4x per jaar een bodembreed overleg.

Daarnaast nemen wij samen met andere omgevingsdiensten, provincie Noord-Brabant en Waterschap De Dommel deel aan het Kennisnetwerk bodem en ondergrond Brabant. Vanuit dit kennisnetwerk worden workshops georganiseerd over informatievoorziening, bodem en water.

6b. Evalueer op onderbouwde wijze in hoeverre u uw betrokkenheid bij- en voorbereiding op wijzigingen in wet- en regelgeving voldoende acht om adequaat hierop in te kunnen spelen.

Door onze betrokkenheid in regionale, provinciale en landelijke overleggen, in een goede balans tussen "halen en brengen" en binnen het beschikbare budget en daarnaast door het volgen van ontwikkelingen via vakliteratuur en de Internetconsultaties van het Rijk, kunnen we goed reageren op wijzigingen in wet- en regelgeving. Het is van belang deze processen goed te coördineren en regelmatig te evalueren en waar mogelijk te verbeteren.

❓ Wat zijn onze bevindingen?

De ODZOB is via diverse overlegsgremia aan de voorkant betrokken bij de voorbereiding van wet- en regelgeving en levert hierbij een bijdrage door de consequenties voor de uitvoeringspraktijk inzichtelijk te maken. Vanuit het gevormde team Strategie Beleid en projecten (SBP) kan de coördinatie worden versterkt en het netwerk worden onderhouden.

7. Outcome-gerichte sturing

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB is in toenemende mate in staat de relaties te leggen tussen de beoogde milieudoelen en de activiteiten en de voortgang en resultaten te monitoren, erover te rapporteren en het werk regionaal te prioriteren. Het is voor onze deelnemers steeds meer inzichtelijk wat het effect op de fysieke leefomgeving is (outcome), wat de geleverde resultaten zijn (output) en welke middelen daarvoor zijn ingezet (kosteneffectiviteit). Het ODZOB Portaal Dash is uitgebreid en er worden steeds meer dwarsverbanden gelegd.

7a. Beschrijf hoe uw omgevingsdienst invulling geeft aan een ontwikkeling richting outcome-gericht sturen en rapporteren. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **Op welke thema's/onderwerpen/projecten? En hoe is dit vormgegeven?**
- **Is in het jaarverslag aandacht voor outcome (beoogde maatschappelijke effecten)?**
- **Vervolgstappen**

De wens om effecten en bijdragen aan doelen voor verbetering van de fysieke leefomgeving

inzichtelijk en expliciet te maken vraagt om een goede informatiehuishouding en een goed toepasbaar instrumentarium. De huidige jaarverslagen voor onze deelnemers zijn nog voor een belangrijk deel gericht op output van de VTH-taken. Vanuit de regio en de organisatie is er een groeiende behoefte om invulling te geven aan outcome gericht rapporteren en (bij)sturen. Bij nieuwe projecten wordt nadrukkelijk meegewogen wat de toegevoegde (maatschappelijke) waarde is of kan zijn vanuit de voorgestelde VTH-werkzaamheden.

De ODZOB neemt in het kader van pijler 5 IBP deel aan een pilot van Berenschot gericht op versterking van de horizontale verantwoording van ODZOB naar de deelnemers. Wij hebben daarbij het instrument van doel- en activiteitenbomen ingebracht om zo de verticale en horizontale relaties inzichtelijk te maken en over te rapporteren. Het verslag van de pilot wordt in september verwacht.

Bij energiebesparingscontroles zijn we in staat om CO2-reductie aan te tonen en hierover wordt gerapporteerd in ons jaarverslag.

Voor gemeente(n) brengen we met GIS-geurkaarten in beeld wat de actuele impact is

aan geuruitstoot (odour-units) op basis van de gegevens uit verleende vergunningen.

Voor geheel Brabant controleert de ODZOB de waterkwaliteit van zwemwater en dat gebeurt met het in eigen beheer ontwikkelde datasysteem ZIN. ZIN maakt de waterkwaliteitsgegevens van zwemwater inzichtelijk. Het toezicht kan daardoor efficiënter en effectiever plaatsvinden. We grijpen sneller in en dit komt ten goede aan de waterkwaliteit en daarmee aan de volksgezondheid (outcome gericht). Voor bodemenergiesystemen is een soortgelijk dashboard gemaakt.

Bij het in juli 2024 vastgestelde ROK VTH is een leidraad opgenomen (zie bijlage). In de leidraad zijn de doelen, activiteiten en meetmethode voor een groot aantal thema's uitgewerkt. De basis hiervoor is in 2023 gelegd met een omgevingsanalyse en risicoanalyse zodat de doelen aansluiten bij de gewenste effecten (oplossen risico's en knelpunten) in onze regio. De recent aangereikte methodieken voor outcome-gericht werken (Handreiking Outcome van IPO en IBP: VTH-instrumentarium en outcome) zijn daarbij nog niet toegepast. Vanwege de timing konden onze deelnemers nog niet goed aangeven welk beleid ze hebben

en wat VTH daarin kan bijdragen. Het is bovendien een uitdaging om een gemene deler voor 22 deelnemers te formuleren die SMART is. Er is (wel) veel vooruitgang geboekt in het beter formuleren van doelstellingen die bijdragen aan de maatschappelijke effecten. Als vervolgstap stellen we een implementatieplan op. Daarin komen naast de inhoudelijke doelen ook de verbeteringen in het monitoren en rapporteren terug.

7b. Evalueer op onderbouwde wijze in hoeverre u uw activiteiten om invulling te geven aan een ontwikkeling richting outcome-gericht sturen en rapporteren voldoende acht om te kunnen beantwoorden aan de verwachtingen van uw stakeholders.

De ODZOB onderschrijft de behoefte om outcome-gericht te sturen en te rapporteren. Zoals bij vraag 7a aangegeven is dit werk in uitvoering. Op onderdelen zetten we wezenlijke stappen vooruit. De realiteit is tegelijkertijd dat dit een meerjarig proces is. Daarbij is van belang te constateren dat de ODZOB met het Azure platform en datawarehouse in combinatie met Power BI goed uitgerust is om deze ontwikkeling te faciliteren. De uitdaging zit meer in het op orde brengen van de informatiehuishouding.

Naast de bij 7a genoemde voorbeelden kunnen wij op veel andere terreinen de (maatschappelijke) effecten nog onvoldoende in beeld brengen. Het is zoeken naar indicatoren die functioneel (op coherente doelen en resultaten gericht), legitiem (draagvlak en eigenaarschap) en technisch valide (betrouwbaar en stabiel in de tijd) zijn. De ODZOB constateert dat goed inzicht in de problematiek voorafgaat aan de mogelijkheid om op outcome te rapporteren. Daar is in dit stadium dan ook de meeste inzet op gericht, denk aan de actieve deelname aan het regionaal meetnet en het inventarisatieproject op het gebruik van ZZS.

In 2024 is binnen de ODZOB het 'ODZOB Portaal Dash' gelanceerd, waarin op de verschillende thema's dashboards toegankelijk worden gemaakt. Zo zijn er al dashboards over klachten en meldingen, intensieve veehouderij (met gebruik van digitale checklisten), zwemwater, bodemenergiesystemen, asbest en enkele dashboards op voortgang van het werk en bedrijfsvoering.

❓ Wat zijn onze bevindingen?

De ODZOB ziet om meerdere redenen een blijvende opgave in het outcome gericht sturen, rapporteren en daarin investeren met de deelnemers. Het outcome gericht sturen helpt in de inhoudelijke verbinding met onze

deelnemers, in de rol van eigenaar én in de rol van opdrachtgever, maar ook in de samenwerking met onze partners. Het helpt in onze gezamenlijke ambitie te komen tot een dynamische risicoanalyse en een robuuste beleidscyclus. Daarmee kunnen wij keuzes maken en onze capaciteit op de grootste milieurisico's inzetten. De Leidraad bij het ROK VTH is een goed vertrekpunt om hier in de komende jaren verdere stappen in te zetten, maar we beseffen dat we outcome gericht sturen geleidelijk moeten opbouwen. Aandachtspunten in deze ontwikkeling zijn:

- Een vernieuwing van de P&C producten die meer dan nu in staat stelt outcomegericht te sturen en te rapporteren.
- Bij nieuwe opdrachten en beleidsvorming aan de voorkant na te denken over de beoogde doelen in outcome en wat er nodig is deze te bereiken.
- Het verder uitbouwen van het 'ODZOB Portaal Dash' en het vertalen van informatie naar de impact op de fysieke leefomgeving.
- Het ontsluiten van het 'ODZOB Portaal Dash' voor de deelnemers, zodat de informatie online beschikbaar is.

8. Aanbevelingen Adviescommissie VTH

❓ Waar willen we staan?

De producten uit de zes pijlers uit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel zijn door de ODZOB actief opgevolgd. De ODZOB heeft in afstemming met de deelnemers de verschillende producten uit het IBP vertaald naar de praktijk van de ODZOB, gecontracteerd met de deelnemers en ingevoerd. De ODZOB wordt gekend en erkend als een robuuste omgevingsdienst in het landelijk stelsel VTH.

Beschrijf hoe uw omgevingsdienst invulling geeft aan de opvolging van elk van de aanbevelingen uit het rapport van de Adviescommissie VTH. Beschrijf dit per pijler (de 10 aanbevelingen zijn in het Interbestuurlijk Programma vertaald naar zes pijlers) voor zover van toepassing op uw omgevingsdienst:

Het IBP Versterking VTH-stelsel wordt door de ODZOB serieus genomen en op de voet gevolgd. Wij zien het IBP als een stimulans om ons als ODZOB verder te ontwikkelen en op een aantal terreinen aan de slag te gaan met kwaliteitsverbetering op de uitvoering van de VTH en A uitvoering en de bedrijfsvoering

die daarvoor nodig is. Het IBP is een van de bronnen voor het vullen van de meerjarige samenhangende verbeteraanpak. In 2024 maken we met de deelnemers concrete afspraken over hoe de IBP-producten (en in welk tempo) worden vertaald naar de ODZOB. Producten die we later opleveren, nemen we mee in de dynamische programmering van de komende jaren. De landelijk gemaakte afspraken zijn nu in zekere mate vrijblijvend, maar vanuit Tweede Kamer en het ministerie van I&W wordt wetgeving voorbereid om op bepaalde onderwerpen invoering af te kunnen dwingen in het belang van een landelijk robuust stelsel en te voorkomen dat er landelijk te grote verschillen in de uitvoering ontstaan. Het is daarom belangrijk voor de ODZOB concrete afspraken te maken over wat we de komende periode wel of niet overnemen. De ODZOB wil graag contracteren op de resultaten, de inhoudelijke richting en de procedure maar zeker ook op het niveau van draagvlak en commitment. Dat is de reden dat de ODZOB proactief is in het delen van de informatie over de producten en voortgang van het IBP (en de opvolger). Hierna wordt kort beschreven hoe de ODZOB aansluit op de producten vanuit het IBP.

P1. Pijler 1 IBP: Robuuste omgevingsdiensten en financiering

De ODZOB voldeed per eind 2023 nog niet aan alle eisen van robuustheid. In maart 2024 heeft het bestuur het plan van aanpak robuustheid vastgesteld waaraan we nu invulling geven. De verwachting is dat de ODZOB uiterlijk 1 april 2026 en waarschijnlijk eerder zal voldoen aan de robuustheidscriteria. Het plan van aanpak is als bijlage opgenomen. De reactie van het ministerie van I&W komt in september. Ervan uitgaande dat dat geen verrassingen oplevert, maken we begin 2025 opnieuw de balans op. De ODZOB moet twee keer per jaar aan het ministerie rapporteren over de voortgang.

De rapportage Financieringssystematiek zien wij als een kans om een grote stap vooruit te zetten. Het past in onze ambitie om van een bureau met 22 klanten meer toe te groeien naar een collectieve voorziening voor de fysieke leefomgeving in de regio Zuidoost-Brabant en het fundament op orde te krijgen. Wij willen hier zo snel als mogelijk mee aan de slag. De winstpunten die in de brief aan de Tweede Kamer zijn opgenomen, onderschrijven wij. Het is jammer dat er op twee punten nog geen eenduidig advies wordt gegeven en een keuze mogelijk is. De ODZOB

zal met de deelnemers in gesprek gaan om de uitvoering van de basis (en plus) taken af te gaan rekenen op begroting én op basis van een programma bedrijfsvoering te gaan werken met een vaste bijdrage.

P2. Pijler 2 IBP: Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging

De ODZOB beschikt vanaf de oprichting over strafrechtelijke handhavingscapaciteit en heeft eigen boa's in dienst. We steken provinciebreed energie in een gezamenlijke aanpak en het gelijk optrekken van bestuurs- en strafrecht. We leveren een inhoudelijke en personele bijdrage aan de landelijke milieukamer van het Functioneel Parket. De aanbevelingen van Van Aartsen om verder in te zetten op deze samenwerking worden omarmd. Er is/wordt in het kader van het IBP-programma werk gemaakt van het gezamenlijk implementeren van de LHSO door de Brabantse omgevingsdiensten. Binnen de ODZOB is er aandacht voor het organiseren van een apart team handhaving en er loopt een project om de ketenaanpak uit te werken ter versterking van de aanpak van milieucriminaliteit (keten).

Aandachtspunt hierbij is dat de verwachtingen in het samenspel van de ODZOB, deelnemers en partners goed moeten worden afgestemd:

- Bestuurders vragen om SMART-doelstellingen, maar het is nog vaak onduidelijk wat nodig is vanuit zowel provincie, gemeenten als de ODZOB.
- Contactambtenaren reageren vooral op problemen van hier en nu (incidenten, hinder, een brand, onrust bij burger of media). Deze hebben te weinig te maken met verbetering van zaken op lange termijn. Visie en strategisch/tactisch beleid blijven daardoor onderbelicht.
- Toezichthouders relativeren soms hun invloed omdat niet altijd aantoonbaar is wat het effect is van hun inzet. Daardoor trekken ze het toezichtsproces te lang door of starten het handhavingproces niet of te laat.

P3. Pijler 3 IBP: Informatie-uitwisseling en datakwaliteit

Tot en met Q1 2024 heeft de ODZOB een actieve inbreng gehad in deze pijler. Wij zijn nog steeds vertegenwoordigd in de werkgroep. De grootste uitdaging voor de ODZOB is het op orde brengen van de basis van de informatiehuishouding. Bij vraag 3 is dit uitgebreid toegelicht. Dit is in lijn met gesignaleerde knelpunten die landelijk binnen IBP in beeld zijn gebracht. Het ontbreekt aan samenhang om het delen van

informatie en data goed te faciliteren en op gang te brengen. De landelijke Roadmap naar verbetering van de informatiehuishouding zal een aantal jaren in beslag nemen. Op deze landelijke ontwikkelingen willen we aanhaken, maar we nemen ook zelf initiatief. In 2024 investeren we daarom in het opstellen van een integraal strategisch beleidsplan op het gebied van informatievoorziening, en worden een uitvoeringsprogramma en veranderplan opgeleverd. Verder hebben de Brabantse omgevingsdiensten recentelijk afgesproken te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om op gebied van informatiehuishouding meer te gaan samenwerken.

P4. Pijler 4 IBP: Kennisinfrastructuur

Onze organisatie herkent zich in het belang van een goede beschikbare kennisinfrastructuur en levert met onze communicatiemedewerkers een actieve bijdrage daaraan via Kennisnet van ODNL. Waar mogelijk en van toegevoegde waarde zullen wij een bijdrage leveren aan de kennisontwikkeling binnen ODNL. Wij staan achter deze ontwikkeling en verwachten dat met het verstevigen van bureau ODNL de regie en coördinatie en de invloed bij de voorbereiding van wet- en regelgeving wordt verstevigd.

Wij staan positief tegenover de ODNL Academie en zullen dat in ons opleidingsprogramma terug laten komen.

P5. Pijler 5 IBP: Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving

De ODZOB is in staat om onafhankelijk toezicht en handhaving uit te voeren. Daar waar het bevoegd gezag wil afwijken van het besluit c.q. advies -wat in de praktijk nauwelijks voorkomt- doet men dat op eigen verantwoordelijkheid.

De ODZOB werkt vanaf de oprichting steeds meer op basis van volledig mandaat. Op enkele onderdelen is het mandaat van alle deelnemers nog niet volledig. We werken hard om dat verder gelijk te trekken want dat bevordert de efficiency van de uitvoering. Het modelmandaat vanuit het IBP is voor de ODZOB een passende aanleiding om opnieuw met de deelnemers in gesprek te gaan en het modelmandaat door alle bevoegde gezagen te laten vaststellen.

De ODZOB heeft een bijdrage geleverd aan deze pijler door een pilot aan te dragen voor horizontale verantwoording. Daarbij zijn raden en staten beter verbonden aan de ODZOB en in staat om hun kaderstellende en controlerende

rol in te vullen. De pilot richt zich op het gebruik van doel- en activiteitenbomen in de horizontale verantwoording.

In juli 2024 heeft het bestuur ingestemd met het ROK VTH. In de komende maanden werken we het ROK uit in een implementatieplan. Daarbij kijken we naar de Handreiking regionale beleidscyclus inclusief advisering.

De ODZOB heeft begin 2024 de suggestie gedaan om binnen pijler 5 een landelijke gedragscode voor vergunningverleners, toezichthouders en handhavers op te stellen. Die code biedt, in het kader van onafhankelijke advisering, een handvat voor het samenspel met de bevoegde gezagen. Hiervoor was binnen pijler 5 geen ruimte en daarom pakt de ODZOB dit in 2024 zelf op. Als het product werkt deelt de ODZOB het via ODNL.

P6. Pijler 6 IBP: Monitoring kwaliteit milieutoezicht

De ODZOB richt zich actief op het verbeteren van de uitvoering. Waar we als organisatie staan wordt steeds transparanter voor onszelf en de buitenwacht. Informatie van het 2-jaarlijks onderzoek 'Omgevingsdiensten in Beeld' nemen we mee in onze meerjarige verbeteraanpak om robuust te worden.

We grijpen deze zelfevaluatie -onderdeel van de visitatie van het IBP- aan om te reflecteren en spiegelen waar de organisatie stappen moet zetten en de uitvoering verder kan optimaliseren.

Wat zijn onze bevindingen?

De ODZOB is goed aangesloten op de ontwikkelingen van het IBP en wil proactief het gesprek aangaan met onze deelnemers om de producten die uit het IBP naar voren zijn gekomen (en producten die nog volgen) te ontwikkelen. Eind 2024 stellen we met ons bestuur vast hoe de producten worden vertaald naar de praktijk van de ODZOB en krijgen deze een plek in onze meerjarige samenhangende verbeteraanpak.

C. Ketensamenwerking en Strafrecht

1. Strafrechtelijke handhaving

❓ Waar willen we staan?

Een professioneel team Handhaving dat is toegerust op haar taak en werkt op basis van actuele werkprocessen, waarin de overdracht van toezicht naar handhaving is veiliggesteld en er een duidelijke verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden is. Bij complexe handhavingssituaties wordt op dossierniveau gewerkt met een casemanager, al dan niet in de persoon van de handhavingsregisseur. Onze boa's zijn in staat op eigen initiatief een opsporingsonderzoek te starten of mee te draaien in een integraal ketenproject.

1a. Beschrijf de beschikbare capaciteit en kwaliteit van de strafrechtelijke handhaving van uw omgevingsdienst. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen (voor zover van toepassing):

- Actueel aantal boa's
- Reflectie op de gegevens over strafrechtelijke handhaving in de rapportage 'Omgevingsdiensten in Beeld'.

Op dit moment beschikt de ODZOB over drie (grijze) boa's (2 fte) die zijn aangewezen binnen onze categoriale beschikking.

Daarmee voldoen wij aan de landelijke kwaliteitscriteria. De vereiste kwaliteit en competenties van de boa's worden geborgd door een traject van verplichte permanente her- en bijscholing (phb).

In Brabant zijn de provinciale taken geclusterd naar hun aard en verdeeld over de drie Brabantse omgevingsdiensten. Zo is de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) aangewezen om de zogenaamde 'groene taken' uit te voeren binnen heel Noord-Brabant. Een onderdeel daarvan is de uitvoering van Samen Sterk in Brabant (SSiB). Dit zijn 12 groene boa's die toezicht houden in het Brabantse buitengebied. Deze taak voert de ODBN uit namens alle Brabantse gemeenten en andere partners (ruim 70). Binnen dit SSiB-netwerk wordt intensief samengewerkt met de ketenpartners. De bijdrage aan de SSiB bedroeg in 2024 circa 390.000 euro.

Reflecterend op het rapport 'Omgevingsdiensten in beeld (2023)':

- Inzet van strafrecht ten aanzien van het aantal inrichtingen is 'gemiddeld' ten opzichte van de overige omgevingsdiensten.
- Inzet van strafrecht per boa/fte is iets

hoger dan 'gemiddeld' ten opzichte van de overige omgevingsdiensten.

1b. Evalueer op onderbouwde wijze in hoeverre u de beschikbare capaciteit en kwaliteit van de strafrechtelijke handhaving van uw omgevingsdienst voldoende acht. Bespreek in dit kader hoe u uw afwegingen maakt en bepaalt hoe u met de beschikbare middelen omgaat.

Het aantal zaken dat in aanmerking komt voor een strafrechtelijke aanpak is afhankelijk van de mate waarop onze toezichthouders de LHSO toepassen. In het LHSO-casusoverleg bepalen we of een zaak strafrechtelijk wordt opgepakt door een boa van de ODZOB, of in afstemming met de milieurecherche van de politie. Onze ervaring in de afgelopen jaren laat zien dat onze boa-capaciteit voldoende is om de strafrechtelijke taak op deze wijze goed te kunnen uitvoeren. Wel is deze de inzet vooral reactief. We benutten nog onvoldoende de mogelijkheden die de boa's hebben op basis van hun wettelijke bevoegdheden. Daarom hebben we in 2024 besloten een apart handhavingsteam (beoogde startdatum 1 januari 2025) in te richten. We willen dat

onze boa's in staat zijn om (indien nodig) op eigen initiatief een opsporingsonderzoek te starten of mee te draaien in een integraal ketenproject.

🔍 Wat zijn onze bevindingen?

De strafrechtelijke handhaving binnen de ODZOB is op een gemiddeld niveau ten opzichte van andere omgevingsdiensten. Vanuit onze praktijk en in lijn met de aanbevelingen vanuit de commissie van Aartsen is er behoefte aan verdere professionalisering. Het besluit is genomen om per 1 januari 2025 een apart handhavingsteam te vormen en handhaving los te koppelen van het toezicht. Aandachtspunten bij de uitwerking zijn onder meer:

- Een actueel werkproces om de overdracht tussen toezicht en handhaving veilig te stellen
- Het uitwerken van casemanagement in complexe handhavingssituaties
- De beschikbare Boa-capaciteit en de kennis- en deskundigheidsbevordering.

2. Samenspel strafrecht omgevingsdienst/OM/Politie/RIEC

❓ Waar willen we staan?

Het samenspel tussen ODZOB en strafrechtpartners kent een hoge mate van gezamenlijke verantwoordelijkheid en aansluiting op de strategische doelstellingen in het stellen van de juiste prioriteiten. De knelpunten in de samenwerking zijn gekend en voorzien van oplossingen en er lopen initiatieven die zichtbare resultaten opleveren. Er is een strategisch fundament voor de samenwerking met het RIEC.

2a. Beschrijf de kwaliteit van het samenspel tussen uw omgevingsdienst, het OM, de Politie en het RIEC in het domein van strafrecht. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **Wijze van samenwerking met strafrechtelijke partijen, waaronder samenwerking op het vlak van Bibob**
- **Delen van informatie.**

Bij de beantwoording van deze vraag richten we ons op de politieregio Oost-Brabant en nemen wij signalen mee uit het Zuidelijk keten-casusoverleg.

Eénmaal in de zes weken is er een (afstemmings) overleg op zaakniveau met het Functioneel

Parket (FP), waarbij het milieuteam van de politie, ODBN, OMWB, IL&T, NVWA en de waterschappen aansluiten. Daarnaast zijn er afzonderlijke contacten met FIOD, ISZW, RIEC, het milieuteam van de politie en de plaatselijke milieuagenten. De tijd en middelen die nodig zijn voor afstemming met politie en FP worden structureel begroot.

De contacten zijn prima, maar capaciteit is vaak een probleem, bij zowel de politie als het FP. Er zijn steeds minder milieuagenten en zij hebben niet altijd tijd om milieutaken goed op te pakken. Als een milieuagent vertrekt is niet altijd duidelijk of deze wordt vervangen, en door wie. Met het milieuteam van de politie hebben we de afspraak dat nieuwe en/of onervaren milieurechercheurs binnen de ODZOB 'stage' kunnen lopen. We investeren daarmee in kennisuitwisseling en netwerkvorming. De afgelopen jaren hebben al ongeveer 5 milieurechercheurs gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. De ervaringen zijn erg positief. Regelmatig werken we goed samen op grotere/complexere casussen, ook met FIOD en/of ILT.

Bij het FP zijn de doorlooptijden van zaken erg lang. Terugkoppeling door het FP over wat er met zaken wordt gedaan laat vaak te wensen

over. Daardoor kunnen onze boa's onvoldoende terugkoppeling bieden aan toezichthouders, provincie en gemeentes die een zaak hebben aangedragen, wat niet bevorderlijk is voor het draagvlak. In sommige zaken wordt relatief veel tijd geïnvesteerd door de boa's en dan is het teleurstellend om te zien dat zaken uiteindelijk worden geseponeerd of dat de straf die wordt opgelegd erg laag uitvalt.

Met het RIEC hebben wij geen structurele samenwerking; het thema milieu heeft voor het RIEC geen of onvoldoende prioriteit. Binnen de Brabantse aanpak binnen ketens organiseren we periodiek het Zuidelijk keten-casusoverleg (ZKCO). Ook hier sluit de politie structureel aan.

Sinds 2020 levert de ODZOB een vaste deelnemer aan de Landelijke milieukamer (LMK). Onder auspiciën van ODNL vertegenwoordigt deze persoon in dit gremium alle OD's in Nederland. In de LMK vindt de weging plaats van complexe, meervoudige zaken (die daarom wel eens de 'Tactische Milieukamer' wordt genoemd). De Landelijke Milieukamer wordt geleid door de coördinerend Officier van Justitie voor milieucriminaliteit van het Functioneel Parket.

Het BIBOB-proces vanuit provincie en gemeenten ondersteunen wij. Bij vergunningaanvragen toetsen wij aan het BIBOB-beleid van de provincie of de betreffende gemeente en als het nodig is vragen wij aanvullende informatie op bij de aanvrager en informeren wij de BIBOB-coördinator. Zonder een (uiteindelijk) positief advies van de BIBOB-coördinator wordt de vergunning niet verleend. Op verzoek leveren wij (milieu)specifieke informatie voor BIBOB-onderzoeken.

2b. Evalueer op onderbouwde wijze in hoeverre het samenspel tussen uw omgevingsdienst, het OM, de Politie en het RIEC in het domein van strafrecht naar uw mening optimaal verloopt.

Hoewel we elkaar in de regel goed weten te vinden, zijn er in de praktijk knelpunten bij de samenwerking en informatie-uitwisseling in Oost-Brabant:

- Voor regionale prioriteiten is weinig capaciteit bij de politie. Het gevolg is dat relatief eenvoudige zaken op het niveau van de milieu-boa wel worden opgepakt, maar de grotere en complexere zaken op het niveau van de milieurecherche geregeld op de plank blijven liggen. Met andere woorden: de kleine overtredders worden aangepakt en de grote overtredders gaan (te vaak) vrijuit. In de regio Zuidoost-Brabant

zijn nauwelijks milieuagenten binnen de teams gepositioneerd waardoor de samenwerking in de praktijk een uitdaging kan zijn. De aanwezige milieukennis bij de politie is onvoldoende geborgd. Er wordt te weinig gebruik gemaakt van de specifieke milieukennis die bij de omgevingsdiensten aanwezig is.

- Als zaken door de politie worden opgepakt, is dat in de meeste gevallen met een groot tijdsinterval tussen de overtreding en de aanvang van het onderzoek. Ook de looptijd van een onderzoek is vaak erg lang (duurt soms jaren). Hierdoor is het in veel gevallen bijna onmogelijk om een goed samenspel tussen bestuursrecht en strafrecht plaats te laten vinden.
- De informatie-uitwisseling met politie en FP verloopt moeizaam. Concreet betekent dit dat de omgevingsdiensten vaak niet weten wat er binnen een onderzoek speelt en waarom bepaalde keuzes worden gemaakt. Soms krijgt een zaak een wending die niet meer aansluit bij de oorspronkelijke ernst en (bestuursrechtelijke) aanpak van de milieuovertreding.
- Relatief veel processen verbaal die door de milieu-boa worden ingediend, worden uiteindelijk (soms na jaren) om onduidelijke redenen door het FP geseponeerd. Vaak is er veel bestuurlijk voorwerk aan een strafrechtelijke casus vooraf gegaan en is het

teleurstellend en demotiverend voor de boa's als daar geen vervolg aan wordt gegeven. Dit zien we als maatschappelijk ongewenst en het schept een verkeerd beeld naar de buitenwereld.

🔍 Wat zijn onze bevindingen?

De wil om samen effectief op te treden tegen milieucriminelen is aanwezig bij alle partijen. Waar het in Oost-Brabant aan ontbreekt is een eenduidige en vooral gezamenlijke sturing op de resultaten. Op operationeel en tactisch niveau weten we elkaar goed te vinden, maar op strategisch (management) niveau is niet duidelijk wat de gezamenlijke doelstellingen en prioriteiten zijn en welke resultaten deze samenwerking concreet moet opleveren. Het is zaak om dit strategisch overleg, in lijn met de overlegstructuur die het IBP-VTH landelijk heeft voorgesteld, snel in te richten. Hiervoor zien wij een coördinerende taak voor de provincie weggelegd. De 3 Brabantse omgevingsdiensten hebben recent afgesproken samen proactief aan dit thema te gaan werken.

3. Samenwerking met veiligheidsregio, waterschap en overige (Rijks)handhavingspartners

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB neemt actief deel aan strategische vormen van samenwerking met veiligheidsregio, waterschap en (rijks)handhavingspartners als ILT, NVWA en FIOD. Er is duidelijkheid over de wijze van informatiedeling en –analyse.

3a. Beschrijf de kwaliteit van uw samenwerking met de veiligheidsregio(s), waterschap(pen) en overige (Rijks) handhavingspartners. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **Indien van toepassing: BRZO**
- **Indirecte lozingen**
- **Transportbewegingen**

Er is sprake van samenwerking met de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en de waterschappen. Op operationeel niveau weten onze medewerkers elkaar te vinden en hebben ze geen moeite om informatie bij elkaar op te vragen. De gezamenlijke aanpak op de risicorelevante bedrijven springt er daarbij uit. Binnen deze samenwerking maken we voor de risicobedrijven in onze regio gezamenlijke toezichtplannen en voeren we (indien wenselijk)

gezamenlijk toezicht uit op locaties. Verder beperkt de samenwerking zich in de meeste gevallen tot het uitwisselen van informatie rondom een enkele zaak. Een meer structurele uitwisseling en analyse van informatie ontbreekt. Hierdoor is de mate van samenwerken afhankelijk van individuele personen.

Binnen de Brabantse ketenaanpak wordt in 2024 geïnvesteerd in gezamenlijke transportcontroles met ILT en politie.

De samenwerking met de waterschappen op het gebied van indirecte lozingen is vooral ad hoc van aard. Op strategisch niveau (management en directie) wordt periodiek overleg gevoerd met de waterschappen en wordt waar mogelijk inzicht gegeven in de planning van werkzaamheden.

Onder regie van de NVWA werken we al enkele jaren samen aan het project Gebiedsgericht Handhaven-mest (GGH-mest). Dit houdt in dat we risicogericht controleren in gebieden waar de waterkwaliteit achterblijft of afneemt door overmatig gebruik van (dierlijke) meststoffen. In onze regio richt deze aanpak zich op De Peel.

3b. Evalueer op onderbouwde wijze in hoeverre uw samenwerking met de veiligheidsregio(s), waterschap(pen) en overige (Rijks)handhavingspartners naar uw mening optimaal verloopt.

Samenwerking hangt nog te veel af van het (incidentele) contact tussen medewerkers. Enkele recente ervaringen in de samenwerking met ILT, NVWA en FIOD laten zien dat we te afstandelijk van elkaar werken. Prioriteiten en capaciteit sluiten niet op elkaar aan waardoor de aanpak van bepaalde milieudelicten tussen wal en schip terecht komt. Er ontbreekt dan letterlijk een schakel in de keten. Door ons aangeleverde informatie aan de rijksdiensten zou meer benut kunnen worden om samen concrete problemen te identificeren en aan te pakken.

Rond het verlenen van vergunningen is nog winst te behalen. Doordat we als organisaties vanuit verschillende achtergronden naar vergunningen kijken en verschillende termijnen hebben waarbinnen we opereren, is het soms moeilijk om adviezen vanuit partners te gebruiken voor de afhandeling van een

vergunning. Dit is bijvoorbeeld het geval bij indirecte lozingen waar we samenwerken met het waterschap. Provincie, waterschappen en Brabantse omgevingsdiensten onderzoeken de mogelijkheden voor een gezamenlijk handelingsperspectief om het VTH-instrumentarium in te zetten, als bijdrage om de KRW-doelen in 2027 te behalen.

🔍 Wat zijn onze bevindingen?

We zien in de afgelopen 2 jaar een verbetering, maar binnen de samenwerking liggen nog genoeg kansen. Voor risicobedrijven worden gezamenlijke toezichtplannen opgesteld en uitgevoerd. Op dossierniveau weten de medewerkers elkaar goed te vinden.

Om stappen vooruit te kunnen zetten is een intensieve en op elkaar afgestemde samenwerking met ILT, NVWA en FIOD nodig als het gaat om uitwisselen van informatie en het afstemmen van prioriteiten en capaciteitsinzet.

4. Ketentoezicht

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB draagt bij aan een duurzame en herkenbare ketenaanpak die zich richt op het beheersen van risico's en naleefproblemen binnen de verwerkingsketens van afval, asbest en secundaire grondstoffen (incl. grond). Er wordt (samen met onze partners) structureel aandacht besteed aan het opstellen van gezamenlijke (keten)analyses en barrièremodellen. Op basis van deze analyses worden binnen en werkprogramma projecten en/of gerichte interventies uitgevoerd, waarbij op Brabantse schaal wordt samengewerkt. Er wordt gebruik gemaakt van specifiek voor de ketenaanpak ontwikkeld instrumentarium.

4a. Beschrijf hoe en in hoeverre uw omgevingsdienst gebruik maakt van ketenanalyses. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **Samenwerking landelijk**
- **Is er sprake van een programmatische aanpak van ketens, conform wettelijke eisen?**
- **Wordt de programmering vooraf afgestemd met handhavingspartners?**

Binnen de ODZOB werken we met onze ketenaanpak projectmatig en door middel van

een jaarprogramma. We werken zo veel mogelijk Brabantbreed in samenwerking met OMWB en ODBN, waarbij een deel van de programmering gezamenlijk wordt opgesteld en uitgevoerd. De overige handhavingspartners zoals IL&T, ISZW, milieupolitie of FP worden aan het begin van de ketenprojecten (indien gewenst) betrokken en/of geïnformeerd. Ketenpartners, buiten OMWB en ODBN, hebben in de huidige opzet geen rol in de afstemming of inspraak in de programmering rondom ketenprojecten. Per ketenthema (asbest, bodem, mest, afval) worden ketenanalyses uitgevoerd om knelpunten inzichtelijk te krijgen en hierdoor effectieve barrières op te werpen.

Landelijke ketensamenwerking is er alleen in de vorm van overleg en sporadische informatiedeling, maar nog niet in de vorm van een gezamenlijke uitvoering. We zien dat door onvoldoende kennis en (financiële) middelen de ketengerichte aanpak nog niet goed van de grond komt. Daarom zijn we in 2024 gestart met een project om ketentoezicht een structurele positie in de organisatie te geven, met daaraan gekoppeld de noodzakelijke middelen om de komende jaren verder te kunnen ontwikkelen. Hiervoor is recent een plan van aanpak vastgesteld dat in 2024 wordt uitgevoerd.

❓ Wat zijn onze bevindingen?

De ketenaanpak is nog in ontwikkeling. Er wordt gewerkt op basis van een programmering samen met de Brabantse omgevingsdiensten. Daarvoor worden per project (keten)analyses opgesteld. Binnen het thema asbest is daar al veel ervaring mee opgedaan binnen het Zuidelijk keten-casusoverleg (ZKCO).

Aangezien alle omgevingsdiensten voor dezelfde uitdaging staan lijkt dit een onderwerp om gezamenlijk en op landelijk niveau op te pakken. De verwerkingsketens zijn overal hetzelfde, dus ligt het voor de hand om analyses met of voor elkaar uit te voeren. Wij volgen nauwlettend ontwikkelingen en adviezen binnen pijler 2 van het IBP-VTH, waar de ontwikkeling van ketentoezicht een plek heeft gekregen. Voor het verder ontwikkelen van de ketenaanpak zien wij de volgende aandachtspunten:

- Intensivering van de samenwerking bij de programmering en uitvoering met de diverse handhavingspartners. Hiervoor zullen uitvoeringsagenda's op elkaar afgestemd moeten worden.
- Het ontwikkelen van specifieke instrumenten, werkvormen en kennis die ons helpen in de uitvoering van de

ketenaanpak in overeenstemming met de landelijke kwaliteitscriteria. Denk hierbij aan het opstellen van ketenanalyses en barrièremodellen en het kunnen uitvoeren van diepgaand administratief toezicht. Dit vraagt om specifieke expertise die momenteel nog onvoldoende bij de ODZOB aanwezig is. Een landelijke impuls en/of ondersteuning via het IBP-VTH of ODNL kan daarbij helpen.

5. Informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling tussen ketenpartners

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB maakt voor haar informatiepositie actief gebruik van beschikbare en nieuwe informatiebronnen en draagt bij aan het optimaliseren van de kwaliteit en ontsluiting daarvan. De ODZOB werkt daarvoor samen met onze handhavingspartners en neemt deel aan de verschillende overlegvormen op landelijk en provinciaal niveau.

5a. Beschrijf de kwaliteit van de informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling tussen uw omgevingsdienst en haar ketenpartners. Elementen die in ieder geval terug dienen te komen:

- **Gebruik en kwaliteit inspectieview**
- **Landelijk Asbest Volgsysteem (LAVS)**
- **Boa Registratie Systeem (BRS)**
- **Overige databases.**

Een goede informatiepositie is ontzettend belangrijk om onze doelen te bereiken. Dit kan alleen als we voortdurend zoeken naar nieuwe informatiebronnen en we de kwaliteit van bestaande informatiebronnen verder optimaliseren. Deze opgave speelt ook bij onze handhavingspartners en waar mogelijk zoeken we samenwerking op dit vlak. Daarvoor

zijn verschillende gremia -op provinciaal- en landelijk niveau opgericht waar vrijwel alle omgevingsdiensten, Inspecties, politie en OM bij aansluiten.

Een goed voorbeeld van het resultaat van die samenwerking is het uitwisselen van de zogenaamde KRO (Kernregistratie Objecten) gegevens-set van het IFV (Instituut voor Fysieke Veiligheid, de koepel van de Veiligheidsregio's). Dat betekent een uitbreiding van de gegevens van alle bedrijven in onze regio met onder meer de hoogte van bedrijfsgebouwen en een gedetailleerde gebruiksfunctie. Een ander voorbeeld van samenwerking is de samenwerking in ketentoezicht tussen het Zuidelijke Keten Casusoverleg (ZKCO, Brabantse, Zeeuwse en Limburgse Omgevingsdiensten) en de landelijke Inspectiediensten, politie en OM. Hier wordt beschikbare data gezamenlijk ontsloten, geanalyseerd en gevisualiseerd zodat kan worden gefocust op risicovolle bedrijven en -momenten in de keten.

Inspectieview

De ODZOB reikt vanuit het VTH-systeem inspectiegegevens aan bij haar ketenpartners via Inspectieview Milieu. Het gebruik van

Inspectieview is nog niet optimaal omdat medewerkers binnen Inspectieview niet altijd de informatie vinden die ze nodig hebben. Vaak is er geen informatie te vinden of is de informatie summier.

Landelijk Asbest Volgsysteem (LAVS)

Asbestsaneringsbedrijven zijn wettelijk verplicht om saneringen die zij gaan verrichten te registreren in LAVS. Toezichthoudende instanties en hun medewerkers hebben toegang tot het LAVS. Als bedrijven daadwerkelijk gaan starten met de asbestsanering moeten zij tevoren een Startmelding doen waardoor gerichte interventie door toezichthouders mogelijk is. LAVS is minder geschikt om grote hoeveelheden informatie te onttrekken en daarop analyses te maken waarmee we informatiegestuurd kunnen werken.

Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA)

Het LMA is ondergebracht bij Rijkswaterstaat: bedrijven die boven een bepaalde drempel afvalstoffen afgeven of ontvangen moeten dit (via AMICE) melden aan het LMA. Ook toezichthoudende instanties hebben toegang; bij ons een aantal specialistische toezichthouders. Zowel landelijk als

provinciaal zijn er overlegvormen voor een optimale samenwerking en kennisuitwisseling met betrekking tot afvalstoffenbewegingen en daarop te treffen interventies. De ODZOB heeft daarin een actieve rol. Het systematisch gebruik door onze toezichthouders is nog niet goed in onze processen geborgd. Vanuit het provinciaal toezicht wordt het LMA structureel gebruikt voor analyses op grote afvalverwerkende bedrijven. Ook vraagt de provincie van ons om regelmatig analyses te maken op de kwaliteit van de aangeleverde gegevens door provinciale bedrijven. Zien we vreemde en/of onverwachte meldingsgegevens, dan pakken we dit op via het geprogrammeerde toezicht. Er worden jaarlijks strategische en tactische QuickScans aangeleverd.

Boa Registratie Systeem (BRS)

Het BRS is voor de ODZOB het (mutatie) systeem, waarin de boa's hun werkzaamheden en documenten vastleggen. Dit zijn de strafrechtelijke registraties van alle handhavingshandelingen, waarnemingen, waarschuwingen, verbalen, geweldshandelingen en maatregelen. De gegevens die in het BRS verwerkt worden, vallen onder de werking van de Wet politiegegevens (Wpg). Het BRS is in gebruik bij ruim honderd BRS-gebruikersorganisaties

waaronder provincies, omgevingsdiensten, gemeenten, waterschappen en de landelijke groene organisaties. Alle organisaties hebben inzage en kunnen gebruik maken van de BRS-gegevens. Er zijn directe koppelingen met RDW, BRP en KvK die efficiënt werken mogelijk maken.

? Wat zijn onze bevindingen?

De ODZOB is samen met de handhavingpartners voortdurend op zoek naar nieuwe informatiebronnen en het optimaliseren van de kwaliteit en de ontsluiting van bestaande informatiebronnen. De ODZOB neemt deel aan de verschillende overlegvormen op landelijk en provinciaal niveau waar vrijwel alle omgevingsdiensten, landelijke inspecties, politie en OM aanwezig zijn. Voor de ODZOB zijn de aandachtspunten:

- Het borgen in onze werkprocessen dat onze toezichthouders de LMA systematisch toepassen.
- Bevorderen dat vanuit het LMA (of ILT) standaard analyses en rapportages over de bulkgegevens van het LMA beschikbaar komen. Investeren in analyse-capaciteit om de informatie uit het LMA nog beter te ontsluiten ten behoeve van toezicht en handhaving.

D. Onafhankelijkheid

1. Mandatering

❓ Waar willen we staan?

Onze deelnemers hebben op basis van het modelmandaat uit het IBP de ODZOB volledig mandaat verleend voor de uitvoering van alle basis- en verzoektaken die voortvloeien uit de opdracht aan ons. Alle deelnemers hebben het modelmandaat (pijl 5 IBP) vastgesteld.

1a. Beschrijf de huidige mandaatregeling van uw omgevingsdienst.

De ODZOB heeft als basis voor alle deelnemers een algemeen mandaatbesluit, waarin aan de directeur mandaat kan worden verleend voor – kort gezegd – alle basis- en verzoektaken die voortvloeien uit de opdracht aan de dienst. De structuur en opbouw van dit basis mandaatbesluit is voor alle deelnemers vergelijkbaar. Een voorbeeld is te vinden op: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR671405>

1b. Zijn alle taken volledig en uniform gemandateerd? Zo niet:

- **Wat zijn de knelpunten voor het verkrijgen van een volledig en uniform mandaat?**
- **Welk effect heeft het ontbreken van een volledig en uniform mandaat volgens u op de kwaliteit van de uitvoering van taken door uw omgevingsdienst?**

De structuur en opbouw van de mandaatbesluiten van de deelnemers aan de directeur van de ODZOB zijn vergelijkbaar. Alleen hebben niet alle deelnemers het basis mandaatbesluit (uniform) vastgesteld omdat deelnemers nog eigen capaciteit hebben. De gemeenten Bergeijk, Eersel, Oirschot en Reusel de Mierden hebben het basis mandaatbesluit niet vastgesteld, maar hebben de directeur van de ODZOB alleen gemachtigd voor het verrichten van alle handelingen, niet zijnde het nemen van een besluit, voor de uitvoering van de opdracht aan de dienst. Bergeijk heeft het 'voornemen tot handhavend optreden' uitgezonderd van de machtiging. Daarnaast hebben enkele gemeenten bepaalde besluiten uitgezonderd van het basis

mandaatbesluit. Dit zijn de gemeente Deurne (uitzondering is mandaat voor verlenen/weigeren van een vergunning/ontheffing), gemeente Helmond (uitzondering bodemtaken) en gemeente Someren (uitzondering handhavingsbesluiten). De ODZOB voert wel alle taken uit, maar is niet altijd gemandateerd het besluit te nemen.

Het ontbreken van een uniform mandaat heeft niet direct een negatief effect op de inhoudelijke kwaliteit van de uitvoering van de taken. Wel leidt het ontbreken van mandaat tot een knip in het proces, waardoor vertraging optreedt door de overdracht naar de deelnemer. Als deelnemers zelf besluiten nemen (bij niet-mandaat) dan kan dit leiden tot onvolledige dossiers bij ons wat een risico is voor de kwaliteit van de uitvoering van (vervolg)taken. Ook is de kans op fouten groter door de verscheidenheid in de vastgestelde mandaten; bijvoorbeeld dat er een onbevoegd besluit wordt genomen. Het werken met verschillende vormen (mandaat en machtiging) draagt niet bij aan uniforme werkprocessen en efficiency van de taakuitvoering.

1c. Beschrijf enkele typische situaties waarin is afgeweken van de geldende mandatering en wat daarbij de belangrijkste overwegingen zijn geweest.

De gemeente Helmond heeft de ODZOB volledig gemandateerd met uitzondering van de bodemtaken. Onder de Wet bodembescherming (Wbb) waren de grote gemeenten (waaronder Helmond) en de provincies het bevoegd gezag voor onder andere het saneren van de bodem. Met de komst van de Omgevingswet is de bevoegdheid van de provincie verschoven naar de gemeenten en voert de omgevingsdienst deze taken uit. De gemeente Helmond heeft nog eigen capaciteit en is nog niet zover om de taken bij de ODZOB te beleggen.

De Kempengemeenten (Eersel, Oirschot en Reusel de Mierden) hebben een eigen samenwerking op het gebied van VTH-taken. De uitvoering van de milieu- en bodemtaken ligt volledig bij de ODZOB, maar de bevoegdheid voor besluitvorming (mandaat) lag tot 2024 bij dit samenwerkingsverband. De VTH-samenwerking tussen de genoemde Kempengemeenten is voor een deel beëindigd. De colleges zijn nog niet zover om de bevoegdheid tot het nemen van besluiten te mandateren aan de directeur van de ODZOB.

❓ Wat zijn onze bevindingen?

De afgelopen jaren zijn stappen gezet in de mandatering van de ODZOB door de deelnemers. De situatie waarin de ODZOB het volledig mandaat heeft voor alle basis- en verzoektaken is nog niet bereikt. Dit is een aandachtspunt. In het kader van het IBP Versterking VTH-stelsel is onder pijler 5 in het bestuurlijk overleg (o.m. VNG, IPO met het ministerie van I&W) een modelmandaat vastgesteld met de aanbeveling dit te gaan gebruiken. Het bestuur zal eind 2024 worden voorgesteld om alle deelnemers te vragen dit modelmandaat voor een bepaalde datum vast te stellen.

2. Afwijking van advies omgevingsdienst

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB geeft het bevoegd gezag een kwalitatief goed en onafhankelijk advies dat alleen in af- en instemming met de ODZOB wordt aangepast. Het bevoegde gezag kan bij haar besluitvorming kennisnemen van dit advies en betreft dit in haar afweging. Het besluit van het bevoegde gezag wordt door de ODZOB uitgevoerd, ook als dat afwijkt van het onafhankelijk advies.

2a. Beschrijf enkele situaties waarin door het bevoegd gezag is afgeweken van het advies van de omgevingsdienst en wat daarbij de belangrijkste overwegingen waren.

In die gevallen waarin we geen mandaat tot besluitvorming hebben, brengen we advies uit aan de deelnemers. Daarnaast worden dossiers in een aantal gevallen voorafgaand aan besluitvorming afgestemd met de deelnemer. Soms is de deelnemer - zijnde het bevoegd gezag - voornemens af te wijken van ons advies. In die situaties wordt eerst op ambtelijk niveau afstemming gezocht en waar nodig naar managementniveau geëscaleerd. Het gaat erom dat wij in die gevallen een

feitelijk, volledig en onafhankelijk advies aan het desbetreffende college voor kunnen leggen. Als het college besluit een andere lijn te volgen, zullen wij daar uitvoering aan geven. Het komt voor dat we ons advies niet aan het college voor kunnen leggen omdat dit ambtelijk niet in routing wordt gebracht, of dat ons advies zodanig wordt verwerkt in het collegeadvies dat het voor ons niet meer te zien is als een onafhankelijk advies. Het blijkt in de praktijk dat dergelijke situaties lastig te doorbreken zijn. Enkele voorbeelden waarbij van ons advies is afgeweken, waarbij de redenen voor ons niet altijd inzichtelijk zijn.

- Het niet willen invorderen van een verbeurde dwangsom.
- Geen opvolging geven aan een uitspraak van de rechter om binnen opgedragen termijn een nieuw besluit te nemen dat ziet op stilleggen van een bedrijf (handhaving) en daarmee ons conceptbesluit niet voor te leggen aan het college.
- We hanteren een handelingsperspectief stikstof waarin staat wanneer we wettelijk gezien wel/geen vergunning kunnen verlenen. Gemeenten willen dat wij in afwijking van dat advies toch vergunning verlenen en pakken sommige zaken

daarom zelf op om het bedrijf verder te helpen.

❓ Wat zijn onze bevindingen?

Over het algemeen wordt het advies van de ODZOB goed ontvangen en krijgt het de plek in de besluitvorming die nodig is om tot een zorgvuldige afweging door het bevoegd gezag te komen. Voor de uitzonderingssituaties waarin dit niet gebeurt, is binnen de ODZOB afgesproken hoe kan worden geëscaleerd. Wij zien ontwikkelkansen om het samenspel in het kader van onafhankelijk adviseren te verbeteren:

- Opstellen gedragscode waarin voor alle betrokken duidelijk wordt vastgelegd wat in het kader van onafhankelijk adviseren van elkaar mag worden verwacht (ODZOB – bevoegd gezag, ambtelijk en bestuurlijk).
- Training/workshop over werken in de gemeente in algemene zin en onafhankelijk adviseren in bestuurlijke context in het bijzonder.

3. Aandachtbedrijvenlijst

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB gebruikt een aandachtbedrijvenlijst waarbij op basis van maatwerk aandacht wordt besteed aan locaties die een vergroot risico vormen. De informatie vanuit de Milieu Klachten Centrale is een van de bronnen die wordt gebruikt om tot de lijst van aandachtbedrijven te komen. De lijst van aandachtbedrijven en het bedrijfstoezichtplan per bedrijf wordt aan de voorkant met de deelnemer/bevoegd gezag afgestemd.

3a. Gebruikt uw omgevingsdienst een aandachtbedrijvenlijst? Zo ja: beschrijf hoe de aandachtbedrijvenlijst tot stand komt en hoe uw omgevingsdienst met de lijst werkt. Elementen die in ieder geval terug moeten komen:

- In hoeverre in de praktijk sprake is van (bestuurlijke) beïnvloeding op de lijst,
- Input burgers en andere belanghebbenden.

Binnen het regionaal uitvoeringkader voor toezicht en handhaving pakken we locaties op die een vergroot risico vormen om een probleemlocatie te worden. Deze pakken we op als 'aandachtbedrijf', met een aanpak die op

maat is. Criteria voor het aanmerken van een bedrijf als aandachtbedrijf kunnen zijn:

- Het klachtenpatroon
- Een afgerond repressief traject (nazorg)
- Bestuurlijke aandacht
- Specifieke gevaaraspecten (bijvoorbeeld vanwege toegepaste stoffen) of een groot effect(bereik) of anderszins een hoog risicoprofiel
- Omvang en/of complexiteit (meerdere mba's als bedoeld in de Omgevingswet);
- Dynamiek i.r.t. de bedrijfsomvang.

De deelnemers ontvangen jaarlijks een overzicht van de aandachtsbedrijven. Een belangrijk deel van de lijst bestaat uit bedrijven die voorheen in het kader van het project 'risicorelevante bedrijven' werden gecontroleerd. De systematiek aandachtbedrijven gaat door op auditgericht toezicht met partners, maar wel met meer maatwerk. Voor ieder aandachtbedrijf maken we een op maat gemaakt bedrijfstoezichtplan dat, voordat ermee wordt gestart, met de deelnemer/bevoegd gezag wordt gedeeld en besproken.

Omdat bestuurlijke aandacht één van de criteria is, kunnen deelnemers bedrijven aandragen die op de lijst worden gezet. Deelnemers kunnen aangeven als een bedrijf geen bestuurlijke aandacht meer heeft. Als een bedrijf niet (meer) aan de criteria voldoet komt deze in het reguliere toezicht. De lijst van aandachtbedrijven wordt niet gedeeld met burgers of andere belanghebbenden. Omdat het klachtenpatroon één van de selectiecriteria is, hebben burgers wel indirect invloed op de lijst.

3b. In hoeverre gebruikt uw omgevingsdienst een meldingssysteem voor burgers en andere belanghebbenden? In hoeverre deelt uw omgevingsdienst deze informatie met andere partijen?

De ODZOB is aangesloten bij de Brabantbrede Milieu Klachten Centrale. Burgers en andere belanghebbenden kunnen hinder op het gebied van geluid, geur, stof, licht of trillingen alsmede bodem- of luchtverontreiniging daar melden ('ik zie, ik hoor, ik ruik, ik voel'). De informatie hieruit gebruiken we voor het plannen van risicogericht toezicht en delen we met handhavingpartners via diverse

samenwerkingsverbanden. We delen de informatie (nog niet) met burgers. Er is een dashboard beschikbaar waarin clusters van klachten en meldingen en de vermoedelijke bron inzichtelijk zijn.

❗ Wat zijn onze bevindingen?

In het ROK VTH is het gebruik van een lijst met aandachtbedrijven een belangrijk instrument om ervoor te zorgen dat de bedrijven met vergroot risico voldoende aandacht krijgen. In de Leidraad bij het ROK is uitgewerkt welke doelstellingen en activiteiten hiervoor gelden. Bij het samenstellen van de lijst wordt gebruik gemaakt van het inzicht in de (geclusterde) klachten en meldingen vanuit de inwoners. De lijst met aandachtbedrijven wordt tussen de relatiehouders van ODZOB en de deelnemers afgestemd.

4. Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB wordt gezien als een regionale collectieve voorziening voor de fysieke leefomgeving, binnen en buiten de regio Zuidoost-Brabant. De ODZOB is zelfbewust en onafhankelijk in haar bijdrage en levert deze bijdrage in nauwe verbinding met de deelnemers/bevoegde gezagen en de partners. De ODZOB werkt in lijn met de gedachte achter de omgevingswet en de door het bestuur vastgestelde missie en visie, vanuit de wet- en regelgeving en andere kaders en heeft oog voor de belangen die landelijk, provinciaal en lokaal spelen.

4a. Hoe is de afstemming tussen deelnemers en omgevingsdienst georganiseerd? Elementen die in ieder geval terug moeten komen:

- **Uitvoeringsprogramma,**
- **Dagelijkse operatie,**
- **Tevredenheid over uitgevoerde taken**

Met de deelnemers worden op verschillende momenten zaken afgestemd. In de dienstverleningsovereenkomst (DVO) die met iedere deelnemer is afgesloten, is geregeld dat de ODZOB en de deelnemers

elk een relatiebeheerder aanwijzen voor de uitvoering van de DVO. De relatiebeheerders voeren tenminste viermaal per jaar, kort na afloop van elk kalenderkwartaal, met iedere deelnemer overleg over de voortgang van de dienstverlening en de inhoud en de werking van de in de overeenkomst neergelegde rechten en verplichtingen. Hierbij is de invulling van het overeengekomen jaarlijkse werkprogramma aan de orde. Dit is de plek waar – indien geëscaleerd is – casussen besproken kunnen worden en werkprocessen kunnen worden afgestemd. Uiteraard komt hierbij de (on)tevredenheid over uitgevoerde werkzaamheden aan de orde.

Er is daarnaast een Gemeenschappelijk Platform Omgevingsdienst waarin naast de ODZOB alle deelnemers ambtelijk zijn vertegenwoordigd. In dit GPO worden strategische en tactische zaken die voor de deelnemers relevant zijn, besproken. Bijvoorbeeld de AB-agenda, het uitvoeringsbeleid, samenwerkingsafspraken en het collectief programma. Zowel de deelnemers als de ODZOB kunnen zaken agenderen.

4b. Hoe ervaart uw omgevingsdienst de balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid ten opzichte van de deelnemers?

De ODZOB ziet dat in de afgelopen jaren het vertrouwen van veel deelnemers is gegroeid, waardoor deelnemers meer afstand durven te nemen en de ODZOB als uitvoeringsdienst meer gezag heeft en vaak leidend is/ zelfstandig kan optreden. In potentieel gevoelige zaken vindt op initiatief van een van beiden overleg plaats. Waar knelpunten worden ervaren, is het belangrijk dat tijdig wordt geëscaleerd, zodat discussies op inhoud en/of samenwerking bekend zijn bij het management en indien nodig door het management kan worden bijgesprongen. Dit gebeurt steeds vaker en beter. We signaleren dat de inhoudelijke kennis van milieu VTH-taken bij deelnemers beperkter wordt. Bij sommige deelnemers gaat het gesprek vooral over casuïstiek en is eigenlijk meer strategisch-tactische inbreng wenselijk. Het is daarom belangrijk dat de ODZOB als een volwaardige gesprekspartner wordt gezien. In zijn algemeenheid vinden we als ODZOB dat het huidige wettelijke regime ons goed

in staat stelt om onze taken te vervullen, als we ons wel bewust zijn en blijven van onze rol en kritisch durven te zijn naar onze opdrachtgevers.

4c. Met oog op de Omgevingswet: beschrijf in welke mate uw omgevingsdienst betrokken is bij de voorbereidingen. Denk aan ruimtelijke en andere ontwikkelingen, deelname aan omgevingstafels etc.

De ODZOB is sinds 2015 projectmatig en vanaf 2018 in programmavorm actief geweest met de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. Volgens vier programmalijnen zijn projecten en activiteiten uitgevoerd om de organisatie van de ODZOB klaar te stomen voor de inwerkingtreding. Het gaat om de programmalijnen bestuur en samenwerking (commitment), product en dienstverlening (instrumenten), proces en informatievoorziening (informatie en efficiency) en mens en organisatie (competenties en motivatie).

Het zwaartepunt van de voorbereiding was van 2020 tot en met 2023. We werkten samen op zowel regionaal, provinciaal als landelijk niveau. De Regionale Samenwerking

Omgevingswet heeft, onder regie van een regieteam en met de uitvoering door een programmateam, geleid tot samenwerkingsafspraken voor VTH en het instellen van een Regionale Omgevingstafel, die door ODZOB mede gefaciliteerd wordt.

Intern zijn alle processen ingericht op de Omgevingswet en vanaf de invoeringsdatum is het programma Nazorg Omgevingswet gestart. Dit houdt in dat een multidisciplinair team, met vertegenwoordiging uit alle relevante teams, zich bezighoudt met het beantwoorden van vragen en het proactief oplossen van problemen die bij implementatie van de Omgevingswet ontstaan. Dit nazorgprogramma loopt geheel 2024 en zo nodig in 2025 door. Vanuit het nazorgprogramma zijn wij verbonden op de landelijke overleggen en hulpstructuren, zoals het landelijk kernteam en verbeterteam Omgevingswet van Omgevingsdienst NL.

❓ Wat zijn onze bevindingen?

In zijn algemeenheid vinden we als ODZOB dat het huidige wettelijke regime ons goed in staat stelt om onze taken te vervullen, als we ons wel bewust zijn en blijven van onze rol en kritisch durven te zijn richting onze opdrachtgevers. De ODZOB vindt samen met haar deelnemers over het algemeen een goede

balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid. Als er spanning komt in bepaalde casuïstiek weten we elkaar steeds vaker, eerder en beter te vinden zodat het bestuur een zorgvuldige afweging kan maken. Waar nodig wordt geëscaleerd naar het management.

E. Prioritering en Uitvoeringsprogramma's

1. Plaats van regionale milieurisico's, niet-inrichting gebonden risico's en trends in uitvoeringsprogramma's

❓ Waar willen we staan?

De ODZOB heeft zicht op de (trends in de) regionale milieurisico's die voor de regio Zuidoost-Brabant van belang zijn en vertaalt dit naar projecten en activiteiten binnen het Regionaal Operationeel Kader, de werkprogramma's en het regionaal uitvoeringsprogramma.

1a. Beschrijf en onderbouw in hoeverre er (in de beleving) sprake is van regionale milieurisico's en derhalve één regionaal uitvoeringsprogramma.

In de regio Zuidoost-Brabant is sprake van specifieke milieurisico's die aandacht vragen: bijvoorbeeld het grote aantal veehouderijen (lichtemissie, stankoverlast, asbestsanering), de luchtkwaliteit of ontgroningen (bodem, water en natuur). Aan deze milieurisico's wordt aandacht besteed in de regionale uitvoeringsprogramma's: ROK-asbest, ROK-bodem, ROK-VTH (milieu), Provinciaal uitvoeringsprogramma en collectief programma.

De 3 ROK's zijn in samenspraak met de

deelnemers opgesteld: daarmee gelden ze voor de hele regio. Het ROK-VTH betreft de milieu-basistaken en verzoektaken. Het ROK-asbest en ROK-bodem spitsen zich toe op deze onderwerpen. Op termijn willen we de ROK's integreren in één ROK.

De provincie heeft haar ambities vastgelegd in een Brabantbreed VTH-Kader, het Instrumenteel kader vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht. Dit kader geldt voor alle provinciale taken die bij de drie Brabantse omgevingsdiensten zijn belegd. Elk jaar wordt dit kader vertaald in een opdracht/uitvoeringsprogramma, afgestemd op de actualiteiten. Er is inmiddels een Beleidskader Milieu 2030 waarin de ambities en doelstellingen voor de komende jaren worden beschreven. Dit kader is nog niet vertaald naar een (Brabantbreed) uitvoeringsprogramma voor de VTH-taken.

Het collectief programma is onder meer bedoeld voor (ontwikkel)projecten op landelijke onderwerpen of regionale knelpunten, waaronder de specifieke milieurisico's die voor de regio van belang

zijn. In het kader van de Meerjarenvisie 2023-2027 wordt gewerkt aan het opbouwen van kennis en expertise (Regioplatform) om naast de uitvoering ook op beleid (bijvoorbeeld omgevingsplannen) te kunnen adviseren over de milieurisico's die in de regio breed spelen. De focus ligt hierbij op gezondheid (o.m. lucht, geluid, stik- en fijnstof, ZZS), duurzaamheid (energiebesparing, circulaire economie) en de (externe) veilige fysieke leefomgeving.

1b. Beschrijf en onderbouw in hoeverre er in het uitvoeringsprogramma ruimte is om in te spelen op niet-inrichting gebonden milieurisico's (bijv. ZZS) en trends (bijv. energiebesparing, circulaire economie).

Zoals bij vraag 1a aangegeven is er binnen de ROK's en het collectief programma ruimte om in te spelen op de niet-inrichting gebonden milieurisico's. Dit wordt in goed overleg met de deelnemers, ambtelijk en bestuurlijk, geprogrammeerd en gefinancierd. De provincie verstrekt soms opdrachten om extra aandacht voor bepaalde onderwerpen mogelijk te maken. Er worden in samenspraak met de

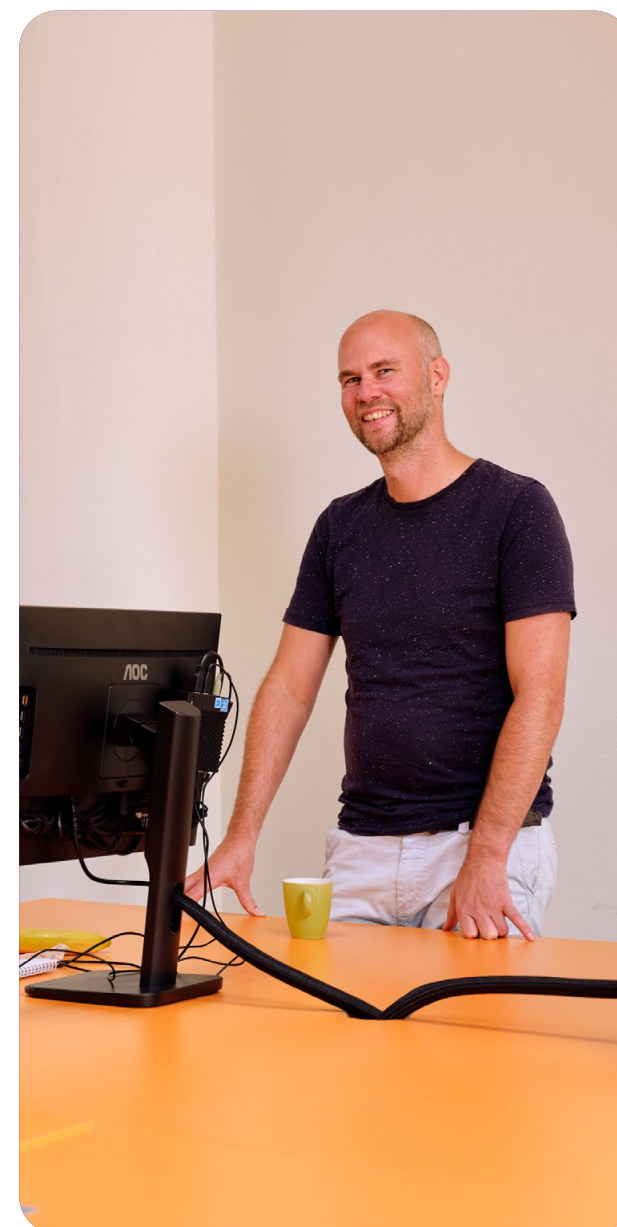
3 Brabantse omgevingsdiensten (ontwikkel) opdrachten verstrekt voor energiebesparing. Voor het thema circulaire economie is een opdracht en samenwerking in voorbereiding. Daarnaast wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van externe financiering (b.v. SPUK VTHE) vanuit het Rijk of andere mogelijkheden. Een mooi voorbeeld uit de praktijk is het innovatieve Regionaal Meetnet waarbij met AiREAS, gemeente Eindhoven, Provincie Noord-Brabant, GGD, RIVM, TNO en Universiteit Utrecht gewerkt wordt aan een goed beeld van de luchtkwaliteit (en later geluidniveau) in Zuidoost-Brabant. De kennis die wordt opgedaan, kan uiteindelijk leiden tot beleid voor een gezondere samenleving. De deelnemers dragen financieel bij aan dit meetnet.

In het kader van ZZS heeft binnen een specifieke branche met medewerking van de bedrijven een inventarisatie plaatsgevonden naar het gebruik van ZZS. Uit de eerste inventarisatie is gebleken dat veel bedrijven zich er niet van bewust zijn dat zij ZZS gebruiken en lijkt er bereidheid te zijn om waar mogelijk naar alternatieven te zoeken. Aan deze inventarisatie wordt in 2024 een vervolg gegeven door per gemeente op bedrijventerreinen meerdere bedrijven te benaderen.

Een belangrijke ontwikkeling binnen de regio is de schaa sprong in en rond Eindhoven als gevolg van project Beethoven (uitbreiding ASML). Hierover is op directieniveau een eerste gesprek gevoerd met Metropoolregio Eindhoven, GGD, Veiligheidsregio en ODZOB om samen op te trekken en in te kunnen spelen op de gevolgen vanuit het perspectief van brede Welvaart.

Wat zijn onze bevindingen?

De regionale milieurisico's krijgen bij de ODZOB voldoende aandacht en ruimte. Dat gebeurt in goede afstemming met onze deelnemers en andere partners. Daarbij is aandacht voor het aansluiten op en het vertalen van landelijk gesignaleerde risico's naar onze regio. Omdat de ontwikkelingen snel gaan, vraagt het continue aandacht om proactief in te kunnen spelen op de ontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor de regionale milieurisico's.

2. Kwaliteit van analyse en prioritering

❓ Waar willen we staan?

We willen beschikken over een informatiegestuurd risicoanalyse model dat dynamisch van aard is en een koppeling legt met de milieubelastende activiteiten (Mba's) volgens de Omgevingswet en daarmee richting geeft aan een prioritering van onze werkzaamheden.

Evalueer op onderbouwde wijze de kwaliteit van de risico- en probleemanalyse en prioritering die ten grondslag ligt aan de totstandkoming van de uitvoeringsprogramma's.

Bij vraag 2 van het onderdeel kwaliteitsankers wet- en regelgeving is uitgebreid toegelicht hoe bij het opstellen van het ROK VTH (vastgesteld juli 2024) gebruik is gemaakt van een statische risicoanalyse. De ROK's asbest en bodem worden in 2024 geëvalueerd. De behoefte en wens is om de (statische) risicoanalyse door te ontwikkelen en steeds meer gebruik te gaan maken van de mogelijkheden en resultaten van

informatiegestuurd werken. Door data en trends over milieubelastende activiteiten te gebruiken om milieurisico's in kaart te brengen, willen we bereiken dat onze toezichthouders op de grootste risico's kunnen worden ingezet (prioriteren).

❓ Wat zijn onze bevindingen?

Het Regionaal Operationeel Kader is gebaseerd op een gedegen risicoanalyse. Dit is een statische analyse die voor nu voldoende richting geeft aan het adresseren van de risico's in de fysieke leefomgeving. Voor de verbetering van de kwaliteit van onze risicoanalyse die sturing geeft aan de prioritering van onze werkzaamheden, moeten wij werken aan een informatiegestuurd risicoanalyse model dat dynamisch is en een koppeling legt met de milieubelastende activiteiten (Mba's) volgens de Omgevingswet. We zien dit als een meerjarige ontwikkeling waarbij in timing de ontwikkeling van de dynamische risicoanalyse gelijk op zal lopen met de mogelijkheden en resultaten van informatiegestuurd werken.